

Onderzoek door het College bescherming persoonsgegevens (CBP)
naar de verwerking van persoonsgegevens door Advance Concepts B.V.

15 december 2009

Openbare versie van Bevindingen

College bescherming persoonsgegevens – december 2009

Conclusie en samenvatting

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft op grond van artikel 60 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) ambtshalve onderzoek ingesteld naar de werkwijze van Advance Concepts B.V. (verder: Advance) uit Hilversum.

Advance beheert 5 tot 15 interactieve platforms, dat wil zeggen websites met een apart thema zoals bijvoorbeeld wonen, werken of gezondheid. De websites worden soms gecombineerd met een televisieprogramma om belangstellenden te werven, bijvoorbeeld bij 'Je Echte Leeftijd' en 'Word ik Rijk'. De websites bestaan uit uitgebreide vragenlijsten die voor iedereen toegankelijk zijn die zich aanmeldt via internet. Via de verschillende websites heeft Advance persoonsgegevens verzameld van circa 2,2 miljoen Nederlanders (betrokkenen). Advance gebruikt de antwoorden op de vragen om het gedrag en de voorkeuren van Nederlandse betrokkenen in kaart te brengen en daarop in te spelen met marketingboodschappen.

Advance verrijkt de ingevulde contactgegevens met kenmerken die afgeleid worden uit antwoorden op de vragenlijsten. Een betrokkene geeft bijvoorbeeld in een test aan dat hij 25 jaar oud is, 'rood staat' of een creditcard heeft en dat hij een koopwoning heeft. Advance gebruikt deze informatie vervolgens om deze betrokkene te profileren als behorend tot een groep van "personen tussen de 20 en 50 jaar, in het bezit van een creditcard of staat rood en in het bezit van een koopwoning".

Advance maakt de bestanden met geprofileerde betrokkenen op twee manieren te gelde. In de eerste plaats verkoopt Advance de geprofileerde contactgegevens via listbrokers aan derde partijen. De ontvangende derde partij krijgt dan niet alleen de contactgegevens van de geselecteerde betrokkenen, maar ook de nadere kenmerken van het aangevraagde profiel.

In de tweede plaats maakt Advance profielselecties ten behoeve van adverteerders. Advance selecteert bijvoorbeeld alle betrokkenen die in een test hebben geantwoord dat ze aan reuma lijden, en stuurt dan namens een adverteerder een commerciële e-mail aan deze specifiek geprofileerde groep betrokkenen.

Het CBP heeft het onderzoek geconcentreerd op de volgende drie vragen:

- Informeert Advance betrokkenen over de verschillende doeleinden waarvoor persoonsgegevens worden verzameld en verwerkt, zoals voorgeschreven in artikel 33 Wbp?
- Geven betrokkenen ondubbelzinnige (ex artikel 8 onder a Wbp) dan wel *uitdrukkelijke* toestemming (ex artikel 23, eerste lid, onder a, Wbp) voor de verschillende doeleinden waarvoor Advance gegevens verzamelt en verwerkt?
- Zijn de verstrekkingen door Advance van persoonsgegevens aan derden verenigbaar met de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verzameld, zoals uitgewerkt in artikel 9 Wbp? Zitten bij de verstrekte gegevens ook *bijzondere* persoonsgegevens, zoals medische gegevens?

Uit het onderzoek blijkt dat de handelswijze van Advance in strijd is met de artikelen 8, 9, 16, 33 en 6 Wbp. Advance heeft tevens in strijd gehandeld met de artikelen 28 en 76 Wbp.

Informatie

Advance informeert deelnemers onvoldoende over de verschillende doeleinden waarvoor de gegevens worden verzameld en verwerkt. Advance volstaat ten onrechte met een verwijzing naar de algemene voorwaarden. Advance informeert betrokkenen niet over de identiteit van de 'zorgvuldig geselecteerde partners' aan wie Advance de gegevens verstrekt. De deelnemers worden in het geheel niet geïnformeerd over het feit dat Advance gevoelige en bijzondere persoonsgegevens kan verzamelen via antwoorden op de test, en dat Advance die kan gebruiken om groepen betrokkenen te selecteren voor *hostmailings* ten behoeve van derde partijen. Advance informeert betrokkenen evenmin over het feit dat contactgegevens en kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op vragen via listbrokers aan derde partijen worden verstrekt voor direct marketingdoeleinden. Door het ontbreken van de wettelijk vereiste nadere informatie handelt Advance in strijd met het bepaalde in artikel 33 Wbp.

Ondubbelzinnige toestemming

Door het ontbreken van de wettelijk vereiste nadere informatie over de doeleinden van de gegevensverwerking, voldoet Advance niet aan de eis dat betrokkenen ondubbelzinnige toestemming geven voor de verschillende verwerkingen. Advance kan zich niet beroepen op een andere grondslag voor de gegevensverwerking. Advance handelt daardoor in strijd met het bepaalde in artikel 8 Wbp.

Uitdrukkelijke toestemming

Uit het onderzoek blijkt dat Advance de Wbp overtreedt door *bijzondere* persoonsgegevens van deelnemers te verzamelen en te verwerken zonder voorafgaande *uitdrukkelijke* toestemming. Voor de categorie 'bijzondere persoonsgegevens' geldt ingevolge artikel 16 Wbp een verwerkingsverbod, dat slechts onder strikte voorwaarden opgeheven kan worden.

Advance heeft dit verbod overtreden door geen voorafgaande uitdrukkelijke toestemming te vragen van betrokkenen voor de verzameling en verdere verwerking van bijzondere persoonsgegevens, zoals gedetailleerde medische informatie en informatie over vakbondslidmaatschap. Daardoor handelt Advance in strijd met het bepaalde in artikel 16 Wbp.

Uit het onderzoek is bovendien gebleken dat Advance in strijd met het verwerkingsverbod van artikel 16 Wbp twee maal een bestand met bijzondere persoonsgegevens heeft verstrekt aan organisatie 'A'¹, namelijk vakbondsgegevens.

Verstrekking aan derde partijen

Advance verstrekt contactgegevens in combinatie met kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op de vragen in de tests via listbrokers aan derde partijen. Gegeven de aard van de gegevens (kenmerken als 'rood staan'), het ontbreken van passende waarborgen (zoals ondubbelzinnige toestemming) en de wijze waarop de gegevens verkregen zijn (zonder de vereiste voorafgaande nadere informatie) zijn de verstrekkingen aan derde partijen niet verenigbaar met het doeleinde waarvoor de gegevens zijn verkregen. Advance handelt hierdoor in strijd met het bepaalde in artikel 9, tweede lid, Wbp.

Meldingen bij het CBP en doorgifte naar de VS

Advance heeft in zijn melding bij het CBP van de gegevensverwerking bij de site www.GonoGo.nl ontkennend geantwoord op de vraag of bijzondere persoonsgegevens worden

---

¹ De betrokken organisaties worden om reden van bedrijfsvertrouwelijkheid in de tekst van de openbare versie van dit rapport aangeduid met 'A' t/m 'J' en 'X' t/m 'Z'.

verzameld en verstrekt. In de melding over Je Echte Leeftijd is aangegeven dat geen persoonsgegevens zouden worden doorgegeven aan een land zonder passend beschermingsniveau voor het verwerken van persoonsgegevens. Uit het onderzoek blijkt dat Advance verschillende malen aan een Amerikaans bedrijf haar gehele database van de website Je Echte Leeftijd heeft verstrekt, met daarin de contactgegevens en een groot aantal bijzondere persoonsgegevens van iedereen die de test ooit heeft ingevuld. De meldingen voor de beide websites waren dus onjuist. Advance heeft daarmee in strijd gehandeld met het bepaalde in artikel 28 Wbp. Omdat Advance geen vergunning had voor de doorgifte naar de Verenigde Staten, heeft Advance tevens in strijd gehandeld met artikel 76 Wbp.

Reactie Advance

In reactie op de voorlopige bevindingen heeft Advance maatregelen getroffen om de (bijzondere) persoonsgegevens te laten vernietigen die verstrekt zijn aan organisatie 'A' en het Amerikaanse bedrijf. Advance heeft tevens de overeenkomst met het Amerikaanse bedrijf gewijzigd om toekomstige doorgifte van persoonsgegevens uit te sluiten.

Advance heeft in reactie op de voorlopige bevindingen concept nieuwe algemene voorwaarden meegestuurd, 1 voor Je Echte Leeftijd en 1 voor de overige websites. Advance heeft het CBP daarbij het voornemen meegedeeld om een extra vinkje toe te voegen aan de aanmeldpagina voor Je Echte Leeftijd, waarmee betrokkenen toestemming geven voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens. Advance heeft het CBP bij brief van 5 november 2009 meegedeeld dat deze nieuwe algemene voorwaarden en nieuwe toestemmingsvraag inmiddels in werking zijn getreden. Het CBP heeft de rechtmatigheid van deze nieuwe algemene voorwaarden en de nieuwe toestemmingsvraag in dit rapport niet onderzocht.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	6
2. Verloop procedure	7
3. Feiten	8
3.1. Over Advance	8
3.2. Persoonsgegevens en profielen	9
3.3. Dienstverlening op internet	10
3.3.1 Doeleinden verwerking	11
3.3.2 Toestemming bijzondere persoonsgegevens	11
3.3.3 Toestemming	12
3.3.4 Wijzigingen algemene voorwaarden	13
3.4 Derdenverstrekkingen	14
3.4.1 Verstrekkingen aan adverteerders	14
3.4.2 Verstrekkingen via listbrokers aan derde partijen	16
3.4.3 Verstrekkingen aan het Amerikaanse bedrijf	18
4. Voorlopige bevindingen CBP	18
5. Reactie Advance op voorlopige bevindingen	19
5.1 Toestemming	20
5.2 Profilering en derdenverstrekking	21
5.3 Contractuele bepalingen	22
6. Beoordeling	23
6.1 Verantwoordelijke	23
6.2 Persoonsgegevens	23
6.3 Informatie	23
6.3.1 Informeren via algemene voorwaarden	24
6.3.2 Categorieën van derden	25
6.3.3 Informatieplicht en profilering	26
6.4 Toestemming 'gewone' persoonsgegevens	27
6.4.1 Algemene voorwaarden	27
6.4.2 Verstrekkingen aan derde partijen	28
6.4.3 E-mailadressen	29
6.4.4 Wijzigingen algemene voorwaarden	30
6.5 Toestemming bijzondere persoonsgegevens	30
6.6 Verstrekking bijzondere persoonsgegevens aan organisatie 'A'	32
6.7 Melding bij het CBP	33
6.8 Behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking	35
7. Conclusie	35

1. Inleiding

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft op grond van artikel 60 Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) een ambtshalve onderzoek ingesteld naar de werkwijze van Advance Concepts B.V. (verder: Advance) uit Hilversum.

Advance beheert 5 tot 15 interactieve platforms, dat wil zeggen websites met een apart thema zoals bijvoorbeeld wonen, werken of gezondheid. De websites worden soms gecombineerd met een televisieprogramma om belangstellenden te werven, bijvoorbeeld bij 'Je Echte Leeftijd' en 'Word ik Rijk'. De websites bestaan uit vragenlijsten die voor iedereen toegankelijk zijn die zich aanmeldt via internet. Advance gebruikt de contactgegevens en de antwoorden op de vragen om het gedrag en de voorkeuren van Nederlanders (betrokkenen) in kaart te brengen en daarop in te spelen met marketingboodschappen van derde partijen. Op verzoek van adverteerders en derde partijen verrijkt Advance de ingevulde contactgegevens met kenmerken die afgeleid worden uit antwoorden op de vragenlijsten. Een betrokkene geeft bijvoorbeeld in een test aan dat hij 25 jaar oud is, 'rood staat' of een creditcard heeft en dat hij een koopwoning heeft. Advance gebruikt deze informatie vervolgens om deze betrokkene te profileren als behorend tot een groep van "personen tussen de 20 en 50 jaar, in het bezit van een creditcard of staat rood en in het bezit van een koopwoning".

Advance maakt de bestanden met profielen van betrokkenen op twee manieren te gelde. In de eerste plaats verkoopt Advance de geprofileerde contactgegevens via listbrokers aan derde partijen. De ontvangende derde partij krijgt dan niet alleen de contactgegevens van de geselecteerde betrokkenen, maar ook de nadere kenmerken van het aangevraagde profiel.

In de tweede plaats maakt Advance profielselecties ten behoeve van adverteerders. Advance selecteert bijvoorbeeld alle betrokkenen die in een test hebben geantwoord dat ze aan reuma lijden, en stuurt dan namens een adverteerder een commerciële e-mail aan deze specifiek geprofileerde groep betrokkenen.

Het CBP heeft onderzocht of Advance voldoet aan de Wbp bij het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens van de deelnemers aan de vragenlijsten die via de verschillende websites worden aangeboden.

Het CBP heeft het onderzoek geconcentreerd op de volgende drie vragen:

- Informeert Advance betrokkenen over de verschillende doeleinden waarvoor persoonsgegevens worden verzameld en verwerkt, zoals voorgeschreven in artikel 33 Wbp?
- Geven betrokkenen ondubbelzinnige (ex artikel 8 onder a Wbp) dan wel *uitdrukkelijke* toestemming (ex artikel 23, eerste lid, onder a, Wbp) voor de verschillende doeleinden waarvoor Advance gegevens verzamelt en verwerkt?
- Zijn de verstrekkingen door Advance van persoonsgegevens aan derden verenigbaar met de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verzameld, zoals uitgewerkt in artikel 9 Wbp? Zitten bij de verstrekte gegevens ook *bijzondere* persoonsgegevens, zoals medische gegevens?

Het onderzoek richt zich op toetsing aan de artikelen 8 (grondslag van de verwerking: toestemming of noodzaak), 9 (verenigbaarheid van derdenverstrekking), 16 jo. 23 (verbod op het verwerken van *bijzondere* persoonsgegevens, tenzij met *uitdrukkelijke* toestemming), 28 (inhoud

van de melding bij het CBP), 33 (informatieplicht) 76 (doorgifte aan derde landen) en 6 Wbp (behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking).

2. Verloop procedure

Op 10 februari 2009 is het CBP een ambtshalve onderzoek gestart op grond van artikel 60 Wbp naar de naleving van de Wbp door Advance. Die dag heeft het CBP een verzoek om inlichtingen verzonden aan Advance. Advance heeft gereageerd bij fax van 12 februari 2009 met het verzoek om uitstel van 6 weken. Het CBP heeft bij brief van 17 februari 2009 uitstel verleend tot 2 maart 2009.

Advance heeft geantwoord bij brief van 2 maart 2009. Naar aanleiding van de antwoorden heeft het CBP besloten om een onderzoek ter plaatse in te stellen. Bij brief van 4 maart 2009 heeft het CBP het onderzoek aangekondigd bij Advance. Op 9 maart 2009 heeft een delegatie van 3 personen van het CBP een onderzoek ter plaatse gedaan in het kantoorgebouw van Advance.

Tijdens het onderzoek ter plaatse heeft het CBP de databases met persoonsgegevens bekeken, inzage gevraagd in de specifieke communicatie met derde partijen, schriftelijke overeenkomsten bekeken met derde partijen, gesproken met relevante technische en commerciële medewerkers en de verantwoordelijk directeur van Advance geïnterviewd. Het CBP heeft een aantal (kopieën van) stukken meegenomen, zowel in papieren vorm als elektronisch. Van alle tijdens het onderzoek opgestelde en gekopieerde stukken door het CBP is een kopie verstrekt aan Advance.

Naar aanleiding van feitelijke vragen die rezen tijdens het onderzoek ter plaatse heeft Advance op 13 maart 2009 aanvullende stukken nagezonden.

Advance beschikte niet of slechts fragmentarisch over kopieën van de correspondentie met derde partijen. Het CBP heeft daarom bij brief en fax van 10 maart 2009 aanvullende verzoeken om inlichtingen gezonden aan een aantal derde partijen die in een zakelijke relatie tot Advance stonden of staan. Dit zijn: organisatie 'B', organisatie 'C' en organisatie 'D'. Organisatie 'C' heeft de gevraagde inlichtingen overgedragen aan het CBP op 17 maart 2009. Organisatie 'B' heeft de gevraagde inlichtingen bij het CBP laten bezorgen op 23 maart 2009. Uit de reactie van organisatie 'D' bleek dat de schriftelijke overeenkomst met Advance weliswaar was opgesteld door organisatie 'D', maar nog voor de totstandkoming van een definitieve overeenkomst was overgedragen aan organisatie 'A'. Het CBP heeft daarop bij brief en fax van 18 maart 2009 een nieuw verzoek om inlichtingen gericht aan organisatie 'A'. Organisatie 'A' heeft – na een gehonoreerd uitstelverzoek – de verzochte inlichtingen geleverd op 30 maart 2009.

Bij brief en fax van 24 maart 2009 heeft het CBP verdere verzoeken om inlichtingen gezonden aan de listbrokers² 'X' en 'Y'. Listbroker 'X' heeft de gevraagde inlichtingen op 26 maart 2009 per e-mail aangeleverd. Listbroker 'Y' heeft de gevraagde inlichtingen aangeleverd per fax op 31 maart 2009 en een dag later per brief.

Het CBP heeft voorlopige bevindingen van het onderzoek verstuurd op 30 juni 2009, met het verzoek binnen 6 weken te reageren, voor 14 augustus 2009. Advance heeft op 3 juli 2009 om

---

² Listbrokers zijn makelaars in persoonsgegevens, die in opdracht op zoek gaan naar geschikte persoonsgegevens, voor bijvoorbeeld direct marketing doeleinden. Meestal gaat het daarbij om adresbestanden waarin gegevens als naam, adres en woonplaats, telefoonnummer en geslacht zijn vastgelegd. Vaak kan ook geselecteerd worden op aanvullende gegevens, zoals bijvoorbeeld leeftijdsklasse, woonomgeving, gezinssamenstelling, welstandsklasse of koophistorie.

inzage verzocht in de inlichtingen van derde partijen. In verband met het lopende onderzoek, heeft CBP dit verzoek niet gehonoreerd. Op 10 juli 2009 diende Advance een verzoek in om inzage in het onderzoeksdossier op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (WOB). Hierbij verzocht Advance tevens om uitstel van de reactietermijn voor de voorlopige bevindingen tot (tenminste) 15 september 2009. Bij fax van 15 juli heeft Advance zijn WOB-verzoek ingetrokken. Bij brief van 21 juli 2009 heeft het CBP uitstel van beantwoording verleend tot en met 1 september 2009. Bij brief van 1 september 2009 heeft Advance gereageerd op de voorlopige bevindingen. Bij brief van 29 oktober 2009 heeft het CBP Advance om nadere inlichtingen gevraagd met betrekking tot de verstrekkingen aan listbrokers. Advance heeft hierop gereageerd bij brief van 5 november 2009. Naar aanleiding van deze reactie heeft het CBP bij brief van 6 november 2009 aanvullende inlichtingen verzocht. Advance heeft hierop gereageerd bij fax en e-mail van 11 november 2009.

3. Feiten

3.1. Over Advance

Advance interactive media bestaat uit Advance Holding B.V. met twee dochterondernemingen, Advance Concepts B.V. en Advance Productions B.V.³ De onderneming Advance Concepts B.V. is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 32087518.

Advance beheert 5 tot 15 interactieve platforms, dat wil zeggen websites met een apart thema zoals bijvoorbeeld wonen, werken of gezondheid. De websites worden soms gecombineerd met een televisieprogramma om belangstellenden te werven, bijvoorbeeld bij 'Je Echte Leeftijd' en het huidige programma 'Word ik Rijk'. De websites bestaan uit vragenlijsten die voor iedereen toegankelijk zijn die zich aanmeldt via internet. Advance gebruikt de antwoorden op de vragen om het gedrag en de voorkeuren van Nederlandse consumenten in kaart te brengen en daarop in te spelen met marketingboodschappen. Advance verrijkt de ingevulde contactgegevens met kenmerken die afgeleid worden uit antwoorden op de vragenlijsten. Een betrokkene geeft bijvoorbeeld in een test aan dat hij 25 jaar oud is, 'rood staat' of een creditcard heeft en dat hij een koopwoning heeft. Advance gebruikt deze informatie vervolgens om deze betrokkene te profileren als behorend tot een groep van "personen tussen de 20 en 50 jaar, in het bezit van een creditcard of staat rood en in het bezit van een koopwoning".

Het CBP heeft in het onderzoek in het bijzonder gekeken naar vier websites, waarvan de website 'Je Echte Leeftijd' (www.jeechteleeftijd.nl, hierna: JEL) het grootste aantal gebruikers heeft. De andere drie websites zijn: www.meervoorminder.nl, www.wordikrijk.nl en www.gezondstebedrijf.nl. Het CBP heeft tevens aandacht besteed aan een specifieke vraag naar vakbondslidmaatschap op de website www.gonogo.nl. Naar de website www.gezondstebedrijf.nl heeft het CBP slechts marginaal gekeken, omdat de website niet meer actief was ten tijde van het onderzoek door het CBP. De website JEL heeft in het onderzoek de meeste aandacht gekregen, vanwege zijn bereik en vanwege het feit dat de antwoorden op de vragen *bijzondere* persoonsgegevens bevatten.

Bijzondere persoonsgegevens zijn gedefinieerd in artikel 16 Wbp als: "*persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging (...) strafrechtelijke*

---

³ Advance Holding B.V. is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 32059483.

persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag”

De vragenlijst op JEL is een vertaling van een test van een Amerikaans mediabedrijf waarvan Advance het gebruiksrecht heeft gekregen. Het Amerikaanse bedrijf richt zich op consumentengezondheid en biedt consumenten persoonlijke gezondheidsinformatie en adviezen om gezonder te leven. Daarbij worden onder meer producten aangeprezen van andere commerciële bedrijven, zoals farmaceutische bedrijven en bedrijven die gezondheidsproducten of -diensten verkopen.

De Amerikaanse test is een online test waarmee een consument kan ‘controleren’ of hij gezond leeft of niet. Op basis van de opgegeven levensstijl wordt dan een ‘nieuwe’ leeftijd berekend; ‘jonger’ als je gezond leeft en ‘ouder’ als dat niet zo is.⁴

3.2. Persoonsgegevens en profielen

Via zijn verschillende websites verzamelt Advance direct identificerende persoonsgegevens zoals naam, adres en woonplaats, e-mailadres en telefoonnummer (hierna: NAW, E, T) evenals geslacht en geboortedatum.

Daarnaast verzamelt Advance via de antwoorden op de verschillende vragen een groot aantal persoonsgegevens met betrekking tot de *lifestyle*, gezondheid en de huidige en toekomstige financiële situatie van betrokkenen. Via JEL verzamelt Advance een groot aantal *bijzondere* persoonsgegevens uit de antwoorden op vragen als: “Wat is je cholesterolspiegel”, “Heb je ooit astma gehad?” en “Lijd je aan suikerziekte?”⁵

Blijkens openbare persberichten van Advance, te vinden op www.advance.nl, heeft zij een mediabereik van circa 2,2 miljoen consumenten. Dat is een optelsom van het aantal afzonderlijke deelnemers aan alle tests. Advance bewaart van de deelnemers per platform de contactgegevens en de antwoorden op de hoofdttest en op de subtests.⁶ Advance beheert de verschillende platforms apart, en weet niet hoeveel ‘dubbelen’ er eventueel zijn van mensen die hebben deelgenomen aan meer dan één test. Volgens Advance is er geen koppeling van de antwoorden op de verschillende internetplatforms. Het CBP heeft in de bekeken systemen tijdens het onderzoek geen koppelingen aangetroffen.⁷

Het is de bedoeling dat betrokkenen meer doen dan alleen de vragenlijst van de hoofdttest invullen, die bij JEL bijvoorbeeld bestaat uit 80 vragen. Advance stuurt regelmatig (tenminste maandelijks) per e-mail uitnodigingen aan de deelnemers om nieuwe subtesten in te vullen “om deelnemers en derde partijen met elkaar in gesprek te brengen,” aldus Advance. De subtesten bevatten commerciële mededelingen en aanprijzingen voor producten of diensten van adverteerders in Nederland, zoals bijvoorbeeld de (fictieve) vraag ‘Smeert u boter op uw brood?’ Zo ja, bent u bekend met product X’?

---

⁴ De test is volgens het Amerikaanse bedrijf gebaseerd op medisch-wetenschappelijke informatie. Op zijn website schrijft het bedrijf: *‘The test provides medically valid metrics that compare biological versus calendar age, based upon your answers to the test. This health metric has received widespread consumer, medical, and scientific acceptance. Experts [van het Amerikaanse bedrijf] developed the unique metric by reviewing 25,000 medical studies, which revealed 125 different factors that can influence rate of aging.’*

⁵ Advance heeft het CBP tijdens het onderzoek ter plaatse, op 9 maart 2009, lijsten overhandigd van de vragen die in de onderzochte websites worden gesteld.

⁶ Advance noemt in zijn brief van 1 september 2009 als doeleinde voor het bewaren van de gegevens deelnemers in staat te stellen een test opnieuw te doen en de uitslag te kunnen vergelijken met eerdere antwoorden.

⁷ Toegevoegd op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009 met reactie op voorlopige bevindingen, p. 5.

Blijkens de *factsheets* van Advance, waarin het bedrijf zijn diensten bekend maakt aan potentiële adverteerders, kan Advance groepen deelnemers identificeren voor relatiemarketing op basis van antwoorden op de vragen in de verschillende testen.

In de *factsheet* over het platform JEL schrijft Advance: “(...) Advance beschikt over een grote diversiteit aan profielen. Bijvoorbeeld: (...) Gegevens gezondheid: bloeddruk, cholesterol, allergieën, hartproblemen, darmproblemen, chronische aandoeningen, depressie, migraine en stress.” En, iets daaronder op het *factsheet*: “De boodschap kan op basis van onze uitgebreide profielen persoonlijk en relevant gemaakt worden waardoor de kwaliteit en acceptatie van de communicatie toenemen.”

Anders dan Advance aangeeft in de bovengeciteerde *factsheets*, heeft Advance tijdens het onderzoek ter plaatse verklaard met profielen geen individuele profielen te bedoelen, maar ‘segmenten’, te weten: groepen deelnemers met een of meerdere specifieke kenmerken. Deze kenmerken worden afgeleid uit de antwoorden op vragen uit de test, zoals leeftijdscategorie maar ook kenmerken als ‘is geïnteresseerd in voedingssupplementen’ of ‘staat rood’ of ‘heeft reuma’.

Advance heeft tijdens het onderzoek ter plaatse verklaard: “Wat verstaan wij onder een profiel? (...) Sommigen praten over profielen. Dit is bijvoorbeeld een man of vrouw van 20-49 jaar. Anderen spreken over doelgroepen. Als wij over profielen spreken, bedoelen wij segmenten. We proberen aansluiting te vinden bij wat de adverteerder gewend is. Onze profielen passen in onze doelgroepfilosofie. Daar zit de aansluiting. Iedere marketeer is op zoek naar een one to one gesprek met zijn doelgroep om op deze manier op een relevante manier marketing te bedrijven. Voor ons is permission based marketing belangrijk.”

De segmenten bestaan derhalve, zoals Advance verklaart, uit de contactgegevens van deelnemers die geprofileerd zijn op basis van een of meerdere kenmerken, afgeleid uit antwoorden op de vragen in een test.

3.3. Dienstverlening op internet

Betrokkenen die zich aanmelden voor een test, vullen eerst een beperkt aantal basisgegevens in zoals naam, geslacht, adres en e-mailadres en/of telefoonnummer. Zij dienen daarna akkoord te gaan met de algemene voorwaarden, voordat ze aan de test zelf kunnen beginnen.⁸

Op de aanmeldpagina staat bij de onderzochte websites standaard de volgende zinsnede:

“Ja, ik wil informatie ontvangen over producten en aanbiedingen van Advance en geselecteerde partners van Advance en ga akkoord met de algemene voorwaarden van Advance.”⁹

De algemene voorwaarden zijn ook toegankelijk via een link onderaan de aanmeldpagina. Daar is ook een link te vinden naar het privacy statement, die een letterlijk uittreksel is van de algemene voorwaarden.¹⁰

---

⁸ Advance vermeldt in zijn brief van 1 september 2009, p. 21, dat sommige sites pas om contactgegevens en toestemming vragen nadat de testvragen zijn ingevuld. Deze sites zijn echter niet door het CBP onderzocht. Op de door het CBP onderzochte websites www.jeechteleeftijd.nl, www.meervoorminder.nl en www.wordikrijk.nl dienen betrokkenen voor deelname contactgegevens in te vullen en het toestemmingsvakje aan te vinken. De website gezondstebedrijf.nl was niet meer actief ten tijde van het onderzoek door het CBP. Het CBP heeft dus niet kunnen vaststellen of betrokkenen voorafgaand aan deze test hebben ingestemd met de algemene voorwaarden.

⁹ Vastgelegd door het CBP begin februari 2009. Geciteerd door Advance in zijn brief van 2 maart 2009.

¹⁰ Tekst toegevoegd op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009, p. 21.

De aanmeldtekst wordt voorafgegaan door een leeg vakje dat betrokkenen actief dienen aan te kruisen om blijk te geven van hun toestemming.

Bij het meest recente platform 'Word ik rijk' (gelanceerd op 23 december 2008) wordt een afwijkende tekst gehanteerd:¹¹

□ "Ja, ik ga akkoord met de algemene voorwaarden <<http://www.website.nl/algemene-voorwaarden>> en het privacystatement <<http://www.website.nl/privacy-statement>> van [organisatie 'E']¹² en Advance. Ik wil ook informatie ontvangen over producten en aanbiedingen van [organisatie 'E'] en Advance en hun partners. Zij mogen mij hiervoor ook per e-mail of telefoon benaderen."¹³

3.3.1 Doeleinden verwerking

In artikel 6.2 van de algemene voorwaarden zoals het CBP die begin februari 2009 van de verschillende platforms heeft vastgelegd, worden de volgende gebruiksdoeleinden gespecificeerd:

"Advance gebruikt de door haar verzamelde persoonsgegevens voor de volgende doeleinden:

het verlenen van de Diensten, het uitvoeren van via de Website gesloten overeenkomsten en de facturering van de Diensten;

het verstrekken van informatie over diensten van Advance;

indien overeengekomen, het verstrekken van de gegevens aan zorgvuldig geselecteerde partners van Advance met als doel om de persoonsgegevens te gebruiken om per post, telefoon, sms, e-mail en/of andere media informatie, activiteiten, nieuws, aanbiedingen van deze partners te versturen;

het creëren van bezoekersprofielen, onder meer door het koppelen van (i) door Bezoekers op de Website ingevoerde persoonsgegevens en (ii) overige door Advance gegenereerde gegevens aan (persoons)gegevens die Advance via haar andere websites heeft verkregen;

verstrekking van gegevens aan derden op basis van wettelijke verplichtingen."

Het begrip Diensten is in de algemene voorwaarden in artikel 1 gedefinieerd als: *"de diensten van Advance welke worden aangeboden op de Website bestaande, onder meer, uit het kunnen invullen van profielen en testen en het verkrijgen van adviezen."*¹⁴

Bij de vier onderzochte platforms is nog een andere zinsnede over het gebruik van de gegevens toegevoegd, in artikel 6.5 van de algemene voorwaarden: *"Om de aanbiedingen zoveel mogelijk op uw interesses af te stemmen, kan Advance uw gegevens (laten) analyseren en combineren met andere gegevens."*

3.3.2 Toestemming bijzondere persoonsgegevens

Ten aanzien van het verzamelen en verwerken van *bijzondere* persoonsgegevens in de zin van artikel 16 Wbp, zoals antwoorden op specifieke medische vragen, vraagt Advance geen aparte toestemming op basis van extra informatie.

---

¹¹ Naar opgave van Advance, in bijlage 5 bij de documentatie verstuurd bij brief van 13 maart 2009.

¹² Aangezien het CBP-onderzoek niet is gericht op organisatie 'E', wordt op de activiteiten van deze organisatie geen nadere toelichting gegeven.

¹³ Vastgelegd door het CBP begin februari 2009. Geciteerd door Advance in zijn brief van 2 maart 2009.

¹⁴ Definitie toegevoegd aan de lopende tekst op verzoek van Advance, brief 1 september 2009, p. 7.

Advance vraagt evenmin aparte toestemming op basis van extra informatie, om mensen te mogen voorselecteren (profilieren) op grond van *bijzondere* persoonsgegevens.

3.3.3 Toestemming

Advance geeft aan dat zij uitgaat van toestemming als grondslag voor het verzamelen en verwerken van alle verschillende persoonsgegevens. Advance heeft verklaard: *“Alle platforms werken nu met een toestemmingsverklaring, maar als er sprake is van een campagne kan er een aanvullende specifieke toestemming worden gevraagd voor subtests, er is dan een extra opt-in.”*

Advance vraagt betrokkenen bij aanmelding éénmaal om toestemming voor een veelvoud aan verwerkingen. Betrokkenen gaan door het aanvinken van het lege vakje op de aanmeldpagina akkoord met *“informatie (te) ontvangen over producten en aanbiedingen, van Advance en geselecteerde partners van Advance”*. Door het aanvinken van hetzelfde, hierboven beschreven lege vakje op de aanmeldpagina, stemmen betrokkenen in met de toepasselijkheid van de algemene voorwaarden. Daaruit blijkt dat zij tevens instemmen met *“indien overeengekomen, het verstrekken van de gegevens aan zorgvuldig geselecteerde partners van Advance met als doel om de persoonsgegevens te gebruiken om per post, telefoon, sms, e-mail en/of andere media informatie, activiteiten, nieuws, aanbiedingen van deze partners te versturen”*.

Betrokkenen die de gevraagde toestemming of *opt-in* niet geven, kunnen niet deelnemen aan de test.

Met betrekking tot de subtesten en mailings die Advance namens derde partijen (adverteerders) aanbiedt, is de werkwijze als volgt. Voordat gegevens aan een adverteerder van Advance worden verstrekt, dient een deelnemer opnieuw op de specifieke pagina van de subtest een vakje aan te vinken waarmee hij of zij toestemming geeft om gegevens te verstrekken aan een specifieke derde partij. Het komt ook wel voor dat een deelnemer uitgenodigd wordt door Advance om zijn adresgegevens in te voeren op een website van een adverteerder, bijvoorbeeld om een sample te ontvangen van een product.¹⁵

De algemene voorwaarden bevatten geen definitie of nadere uitwerking van het begrip ‘zorgvuldig geselecteerde partners’. De aanmeldpagina van de website JEL waar deelnemers toestemming geven *“om informatie te ontvangen over producten en aanbiedingen van geselecteerde partners van Advance”* bevat geen namen, logo’s of andere toelichting op, of verwijzing naar, de aard van de partners. Andere specifiekere websites van Advance bevatten wel (wisselende) logo’s van (op dat moment kennelijk aan het platform verbonden) partners.¹⁶ Namen van derde partijen worden tevens genoemd in de *hostmailings* die Advance aan deelnemers stuurt in het kader van specifieke campagnes, maar pas nadat de deelnemers zich hebben aangemeld, akkoord zijn gegaan met de algemene voorwaarden en de hoofdtest hebben doorlopen. Betrokkenen wordt niet apart om toestemming gevraagd en evenmin geïnformeerd over het feit dat Advance maandelijks de contactgegevens van deelnemers aan verschillende tests aan listbroker ‘Z’ verstrekt en dat listbroker ‘Z’ deze gegevens gebruikt om deelnemers aan de tests maandelijks een e-mail te sturen met een uitnodiging voor een prijsvraag of quiz van een derde partij.

---

¹⁵ Uitleg verduidelijkt op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009, p. 9.

¹⁶ Het CBP heeft begin februari 2009 vastgesteld dat onderaan de aanmeldpagina voor wordikrijk.nl het logo van organisatie ‘E’ stond, voorafgegaan door de woorden ‘powered by’. De aanmeldpagina voor de test van meervoorminder.nl bevatte onderaan de pagina een verwijzing naar ‘mogelijk gemaakt door’, waarop een algemene toelichting te vinden was op Advance en twee derde partijen, zonder verdere informatie over mogelijke gegevensuitwisseling met deze partijen. De website gezondstebedrijf.nl was niet meer actief ten tijde van het onderzoek door het CBP.

In artikel 6.6 van de algemene voorwaarden introduceert Advance een kennelijk ander begrip 'derden': *"Bezoekers die niet langer prijs stellen op informatie over activiteiten, producten en diensten van Advance, haar partners en derden, kunnen hun toestemming daarvoor intrekken door een e-mail te sturen naar info@advance.nl.* De verschillende websites noch de algemene voorwaarden bevatten een toelichting op, of verwijzing naar, de definitie van deze 'derden'.

De algemene voorwaarden bevatten verder evenmin een definitie van het gehanteerde begrip 'de gegevens', in: *"het verstrekken van de gegevens aan zorgvuldig geselecteerde partners van Advance"*. De aanmeldpagina en de algemene voorwaarden bevatten geen informatie over het feit dat - naast contactgegevens - gedurende de test ook bijzondere (bijvoorbeeld medische) persoonsgegevens worden verzameld en verwerkt.

De algemene voorwaarden bevatten geen informatie over het feit dat Advance de individuele contactgegevens in combinatie met kenmerken die worden afgeleid worden uit antwoorden op de vragen in de test via listbrokers aan derde partijen verstrekt. Advance vraagt betrokkenen niet om aanvullende specifieke toestemming voordat hun geprofileerde contactgegevens via listbrokers aan derde partijen worden verstrekt.

De algemene voorwaarden bevatten evenmin informatie over het feit dat Advance profielselecties kan maken van betrokkenen op basis van antwoorden op de vragen om geselecteerde deelnemers een e-mail te sturen in opdracht van adverteerders (de zogenaamde 'hostmailings', door Advance 'endorsed mailings' genoemd).¹⁷

3.3.4 Wijzigingen algemene voorwaarden

Advance behoudt zich het recht voor om de algemene voorwaarden te allen tijde eenzijdig te kunnen wijzigen. Dat blijkt uit de volgende passage die in alle vastgelegde algemene voorwaarden voorkomt:

"Wijziging Algemene Voorwaarden

1. Advance is gerechtigd deze Algemene Voorwaarden te wijzigen. Advance zal de gewijzigde Algemene Voorwaarden tenminste een maand voordat deze in werking treden bekendmaken. Partijen zijn gebonden aan de gewijzigde Algemene Voorwaarden vanaf de dag dat deze in werking treden. Bezoeker is gerechtigd de Overeenkomst¹⁸ te beëindigen met ingang van de dag dat de gewijzigde Algemene Voorwaarden in werking treden indien de gewijzigde Algemene Voorwaarden een substantiële verslechtering van de positie van Bezoeker inhouden."

Voor JEL geldt bijvoorbeeld dat er pas sinds december 2007 algemene voorwaarden zijn opgesteld. Voor die tijd had JEL een privacyverklaring met de volgende zinsnede over wijziging:

"Je Echte Leeftijd behoudt zich het recht voor om wijzigingen aan te brengen in de privacyverklaring. Check daarom regelmatig de privacyverklaring voor het privacybeleid van Advance Concepts B.V. op <http://www.jeechteleeftijd.nl/>"

---

¹⁷ Term toegevoegd op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009, p. 10.

¹⁸ Overeenkomst is gedefinieerd in artikel 1 van de algemene voorwaarden: *"de overeenkomst tussen Bezoeker en Advance op grond waarvan Advance Diensten aan de Bezoeker ter beschikking stelt."*

In de loop van de tijd heeft Advance materiële wijzigingen in de doeleinden van de verwerking doorgevoerd, zoals beschreven in de algemene voorwaarden, zonder de betrokkenen expliciet om hernieuwde toestemming te vragen voor de nieuwe doeleinden van de gegevensverwerking.

Uit stukken die Advance heeft toegestuurd blijkt dat in eerdere versies van algemene voorwaarden en privacyverklaringen, tot medio 2006, wel als voorbeelden, en niet-limitatief, specifieke derde partijen waren genoemd.¹⁹ Advance heeft bijvoorbeeld de privacyverklaringen van JEL, gezondstebedrijf.nl en meervoorminder.nl in december 2007 ingetrokken en in plaats daarvan algemene voorwaarden opgesteld. In deze algemene voorwaarden is een nieuw doeleinde opgenomen voor het verwerken van de persoonsgegevens, namelijk: *“het creëren van bezoekersprofielen, onder meer door het koppelen van (i) door Bezoeker op de Website ingevoerde persoonsgegevens en (ii) overige door Advance gegenereerde gegevens aan (persoons)gegevens die Advance via de websites heeft verkregen.”*²⁰ De privacyverklaringen van JEL, gezondstebedrijf.nl en meervoorminder.nl vermeldden ook nog: *“De partners en derden ontvangen alleen uw (elektronische) contactgegevens.”* In de nieuwe algemene voorwaarden is het begrip contactgegevens gewijzigd in ‘gegevens’, zonder nadere definitie. (*“het verstrekken van de gegevens aan zorgvuldige geselecteerde partners van Advance...”*).

Advance heeft aangegeven dergelijke wijzigingen ofwel per e-mail te melden of te volstaan met het plaatsen van een korte mededeling onderaan de homepage van het betreffende platform met een hyperlink naar de nieuwe algemene voorwaarden.²¹

3.4 Derdenverstrekkingen

Advance verstrekt op drie verschillende manieren persoonsgegevens aan derden: aan adverteerders (‘partners’ van Advance), aan listbrokers en aan het Amerikaanse bedrijf.

3.4.1 Verstrekkingen aan adverteerders

Zowel bij Advance zelf als bij drie klanten van Advance (adverteerders), in dit geval organisatie ‘A’, organisatie ‘B’ en organisatie ‘C’, zijn de gesloten overeenkomsten en de correspondentie opgevraagd die is gevoerd tussen hen en Advance. Daarbij is in het bijzonder onderzocht of Advance *bijzondere* persoonsgegevens heeft verstrekt. Dit onderzoek heeft deels plaatsgevonden bij derden omdat Advance wel beschikte over een kopie van de overeenkomsten met de derde partijen, maar niet over kopieën van de integrale correspondentie met deze drie adverteerders die uitsluitend gaven op de vraag of Advance *bijzondere* persoonsgegevens heeft verstrekt aan derde partijen.

---

¹⁹ Toegevoegd op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009, p. 11. Specifieke derde partijen zijn bijvoorbeeld genoemd in de privacyverklaring van JEL van 6 februari 2006. De formulering is als volgt: (JEL) *“is een initiatief van een aantal partners; o.a. organisatie ‘C’, organisatie ‘F’, organisatie ‘G’ en organisatie ‘H’”*. Een vergelijkbare niet-limitatieve formulering is gebruikt in de privacyverklaringen van de website gezondstebedrijf.nl van januari en oktober 2007: *“Het Gezondste Bedrijf van Nederland (...) is een initiatief van een aantal partners: o.a. organisatie ‘T.’”* Dezelfde formulering werd gebruikt in ‘Algemene voorwaarden en privacy-statement’ behorend bij meervoorminder.nl: *“Meer voor Minder (...) is een initiatief van een aantal partners: o.a. organisatie ‘J.’”* In december 2007 zijn voor alle vier deze platforms de nieuwe (uniforme) algemene voorwaarden van toepassing geworden.

²⁰ JEL is sinds het eerste kwartaal van 2003 online. De oudste privacyverklaring die door Advance is aangeleverd dateert van februari 2006. Het CBP heeft niet kunnen onderzoeken of er in de periode 2003-2006 andere wijzigingen zijn doorgevoerd.

²¹ Verklaring van Advance: *“Dat kan een mededeling op de website zijn, maar normaliter mailen wij natuurlijk altijd.”* Advance heeft als enige voorbeeld (bij brief van 13 maart 2009) een tekst gestuurd die helemaal onderaan de openingpagina van het platform Verjaardagsalarm is geplaatst. *“Per 09-06-2008 zijn de nieuwe algemene voorwaarden van toepassing. Wilt u informatie raadpleeg dan de algemene voorwaarden.”* Het CBP kan niet vaststellen of deze aankondiging al vóór de inwerkingtreding van de nieuwe algemene voorwaarden was geplaatst.

De overeenkomst van [datum] tussen Advance en organisatie 'A' bepaalt expliciet dat organisatie 'A' via de website van Advance haar eigen Customer Relationship Management-systeem wil verrijken met gegevens van de leden van verschillende vakbonden.

Uit de correspondentie die organisatie 'A' op verzoek van het CBP heeft overgelegd, blijkt dat Advance tweemaal een bestand met bijzondere persoonsgegevens aan organisatie 'A' heeft verstrekt. Advance heeft twee e-mails verstuurd met als bijlage in Microsoft Excel een bestand met alle 71 mogelijke antwoorden op de vragen in de algemene Go No Go test. De beide bestanden bevatten 151 kolommen met de vragen en antwoorden op de verschillende vragen, zodat per persoon zichtbaar is welke antwoorden hij of zij heeft gegeven. De antwoorden bevatten voornaam, achternaam, geslacht, huisnummer en postcode, maar ook de huidige functie, het opleidings- en het carrièreniveau, de werkervaring, eventuele managementervaring, de afstand tot het werk, het vervoermiddel, de motivering om carrière te willen maken en de beleving van het werk (inclusief bijvoorbeeld de persoonlijke omgang met collega's, de beloning, eventueel ervaren stress en beleving van organisatiestructuur). Tussen deze antwoorden zit ook het antwoord op de vraag of de deelnemer lid is van een vakbond, en zo ja, van welke specifieke vakbond.

Advance heeft bij de eerste e-mail aan organisatie 'A' een bestand verstrekt met alle antwoorden van 4.974 personen en bij de tweede e-mail een bestand met alle antwoorden van 4.880 personen.²² Er is tussen beide bestanden een overlap van 367 personen. In totaal heeft Advance dus van 9.487 personen persoonsgegevens aan organisatie 'A' verstrekt, waaronder gegevens betreffende lidmaatschap van een vakbond.

De overeenkomst die Advance met organisatie 'C' heeft gesloten op [datum]²³ bepaalt dat Advance namens de adverteerder op basis van antwoorden op onder meer medische vragen diverse keren contact opneemt met de groep 'te oude deelnemers'.

Advance heeft ten behoeve van organisatie 'C' een voorselectie gedaan op betrokkenen die in JEL de uitslag 'te oud' kregen. Deze groep 'te oude' betrokkenen heeft de volgende e-mail ontvangen van Advance: *"Beste <naam>, [Organisatie 'C'] levert een voortdurende strijd tegen hart- en vaatziekten. Tienduizenden mensen hebben hier dagelijks baat bij. Daarom hebben wij vorig jaar onze deelnemers gevraagd te helpen met collecteren. Hierop kwamen heel veel positieve reacties. Help jij mee dat succes dit jaar te herhalen? De collecteweek is van 15 tot 21 april. Het kost je hooguit twee uur en je bepaalt zelf wanneer. <<clickbutton met hyperlink - Ja, ik help een handje>>. Alvast hartelijk bedankt, Het team van Je Echte Leeftijd.²⁴"*

Deze e-mail bevat geen informatie over het feit dat deze betrokkenen voorgeselecteerd zijn door Advance op grond van hun 'te oude' leeftijd.

---

²² Het gaat om:

1. e-mail van 11 april 2007, 12:50 uur van Advance aan de projectmanager van organisatie 'A' met als bijlage gonogo_<naam persoon>_110420071120.csv.gz (de naam van de betrokkene is door het CBP geanonimiseerd).
2. e-mail van 20 april 2007, 13:44 uur van Advance aan de projectmanager van organisatie 'A' met als bijlage gonogo_<naam persoon>_200420071228.csv.gz (de naam van de betrokkene is door het CBP geanonimiseerd).

²³ De overeenkomst liep tot [datum], maar Advance heeft nadien nog een mailing uitgevoerd.

²⁴ E-mail van 21 maart 2006.

In de overeenkomst die Advance met organisatie 'B' heeft gesloten is bepaald dat Advance twee testen ontwikkelt en die per e-mail onder de aandacht van alle JEL-deelnemers zal brengen. Daarnaast zal Advance een aantal e-mails met specifieke informatie van organisatie 'B' over reuma versturen naar specifieke deelnemers in het bestand van Je Echte Leeftijd. Het gaat hier om deelnemers die zijn geselecteerd het kenmerk dat ze in de hoofdtest van Je Echte Leeftijd hebben aangegeven aan (een vorm van) reuma te lijden of vaak pijnklachten te hebben.

Uit de e-mailcorrespondentie tussen Advance en organisatie 'B' blijkt dat Advance een voorselectie heeft gedaan op betrokkenen die hebben aangegeven dat ze de ziekte reuma hebben en een baan hebben. Deze specifieke betrokkenen hebben van Advance een e-mail ontvangen met de uitnodiging om naar een door Advance beheerde subwebsite te gaan. In de e-mail zijn betrokkenen wel geïnformeerd dat zij de uitnodigingsmail hebben ontvangen omdat zij eerder in de hoofdtest hebben aangegeven aan reuma te lijden.

3.4.2 Verstrekkingen via listbrokers aan derde partijen

Advance heeft overeenkomsten gesloten met drie verschillende listbrokers, namelijk listbrokers 'X', 'Y' en 'Z'. Listbrokers zijn makelaars in persoonsgegevens, met name in adresbestanden waarin gegevens als naam, adres en woonplaats, telefoonnummer en geslacht zijn vastgelegd.²⁵ Volgens Advance zijn de drie partijen bewerkers in de zin van artikel 14 Wbp.²⁶

De overeenkomsten met de eerste twee partijen (listbrokers 'X' en 'Y') hebben een ander doeleinde dan de overeenkomst met de derde partij (listbroker 'Z'). Listbrokers 'X' en 'Y' hebben expliciet tot doel om het gebruik van de contactgegevens van betrokkenen, met name NAW, E en/of T, tegen betaling te verstrekken aan derden. Beide overeenkomsten expliciteren dat de listbroker optreedt 'als listbroker en listmanager'.²⁷ Beide overeenkomsten bepalen tevens dat de listbrokers de gegevens pas aan een derde partij mogen verstrekken na een voorafgaand akkoord van Advance.

Aan listbrokers 'X' en 'Y' verstrekt Advance een kopie van de contactgegevens van iedere deelnemer.²⁸ In de overeenkomst met listbroker 'X' van [datum] is bepaald dat listbroker 'X' voor eenmalig gebruik de NAW, T en/of E gegevens uitlevert aan een afnemer. In de overeenkomst is tevens bepaald dat listbroker 'X' alleen kenmerken meevert met uitdrukkelijke toestemming van Advance.

---

²⁵ Vgl. voetnoot 1.

²⁶ In zijn brief van 2 maart 2009, p. 2 en 5 schreef Advance: "Genoemde partijen treden uit hoofde van de huidige overeenkomsten namens ons op als verhuurder (bewerker) van persoonsgegevens die we hebben verkregen (...)". Tijdens het onderzoek ter plaatse is dit antwoord gecorrigeerd in: "Met [listbroker 'Z'] ligt het anders. Dat is ook geen bewerker". Bij brief van Advance van 5 november 2009, p. 2 is alsnog verklaard dat ook listbroker 'Z' bewerker is: "dat de genoemde drie partijen optreden als bewerker van Advance" (onderstreping door Advance).

²⁷ Contract met listbroker 'Y', bijlage 'Verplichtingen en verantwoordelijkheden listbroker 'Y'', tweede volzin, "[listbroker 'Y'] treedt op als listbroker en listmanager en als bewerker van het bestand van Advance in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens.". Contract met listbroker 'X', p.2, "[listbroker 'X'] treedt vanaf [datum] namens Advance op als listmanager en listbroker van de database met circa... miljoen adressen verkregen uit de platforms: (...)".

²⁸ Gecorrigeerd op verzoek van Advance, brief van 1 september 2009, p. 14. Blijkens bijlage 1 van de overeenkomst met listbroker 'Y' verstrekt Advance: e-mailadres, voorletter(s), voornaam, tussenvoegsel(s), achternaam, geslacht, adres, postcode, woonplaats en telefoonnummer. Uit bijlage 1 van de overeenkomst met listbroker 'X' (over prijzen) blijkt dat listbroker 'X' de volgende gegevens ontvangt: naam, adres, postcode, woonplaats, telefoonnummer en e-mailadres. Daarnaast blijkt listbroker 'X' ook over de leeftijd van deelnemers te beschikken, voorzover opgegeven door de deelnemers, blijkens de door Advance overlegde reactie op de voorlopige bevindingen van 31 augustus 2009.

Ook met listbroker 'Y' is overeengekomen dat Advance voorafgaand aan elke levering toestemming geeft: *"Er wordt overeengekomen dat elke bestelling van een cliënt voorafgaand voor akkoord zal worden voorgelegd aan Advance."* In reactie op de voorlopige bevindingen heeft listbroker 'Y' op verzoek van Advance verklaard dat listbroker 'Y' met e-mailadressen anders omgaat dan met adresgegevens en telefoonnummers. Listbroker 'Y' verstrekt de e-mailadressen van klanten van Advance niet aan derde partijen, maar verzorgt altijd zelf de e-mailverzending in opdracht van derde partijen.²⁹

Uit de stukken die het CBP heeft opgevraagd bij listbroker 'X' en 'Y' blijkt dat Advance via deze listbrokers niet alleen de contactgegevens verstrekt, maar op verzoek van derde partijen via de listbrokers ook profielinformatie verstrekt. Advance verstrekt daarbij geen individuele antwoorden aan derde partijen via de listbrokers (als in: "Jan is XX jaar oud"), maar maakt een profielselectie op basis van de antwoorden ("de volgende 5.000 personen voldoen aan het gevraagde profiel 'tussen de 20 en 50 jaar oud"). De profielselecties zijn niet beperkt tot leeftijd en geslacht, maar betreffen bijvoorbeeld ook financiële gegevens. Advance blijkt via listbroker 'X' een bestand te hebben verstrekt aan een derde partij met contactgegevens van 'vrouwen met interesse in voedingssupplementen'. Via listbroker 'X' heeft Advance tevens een bestand met 'personen tussen de 20 en 50 jaar in het bezit van een creditcard of doorlopend krediet of staat rood én in bezit zijn van een koopwoning' verstrekt aan een financiële instelling.³⁰ Twee andere kenmerken, afgeleid uit antwoorden op vragen in de test, die door Advance via listbroker 'X' aan een derde partij zijn verstrekt, betreffen 'lidmaatschap van een (concurrerende) internet- of telecomaandbieder' en 'mensen die meer dan één of twee keer per week trainen'. Advance heeft via listbroker 'Y' contactgegevens heeft verstrekt van personen die geprofileerd waren op het samenwonen in gezinsvorm met kinderen tussen de drie en twaalf jaar oud, met een netto maandinkomen tussen de 1.750 en 2.500 euro. Bij fax van 11 november 2009 heeft Advance verklaard dat dit bestand niet via listbroker 'Y' aan een derde partij is verstrekt, maar is gebruikt voor een mailing ten behoeve van en namens Advance.

De overeenkomst met de derde listbroker, listbroker 'Z', is anders van aard. Listbroker 'Z' ontvangt, blijkens de overeenkomst, e-mailadres, voornaam, achternaam, woonplaats, bron (soort website, opmerking CBP), geslacht en geboortedatum van deelnemers aan de platforms van Advance. Deelnemers ontvangen regelmatig (ongeveer maandelijks) per e-mail een uitnodiging van listbroker 'Z' om deel te nemen aan quizzen en prijsvragen die listbroker 'Z' organiseert ten behoeve van derde partijen. Onderaan deze e-mails staat vermeld dat betrokkenen de e-mail ontvangen omdat zij ingeschreven staan bij Advance. Tijdens het onderzoek heeft het CBP vastgesteld dat deelnemers geen aparte toestemming wordt gevraagd voor het gebruik van hun persoonsgegevens door listbroker 'Z' ten behoeve van derde partijen. Het CBP heeft zich op 9 februari 2009 aangemeld als deelnemer bij een platform, en ontvangt sinds die tijd vrijwel maandelijks mailings van listbroker 'Z' om vragenlijsten te beantwoorden en daarmee prijzen te winnen bij bijvoorbeeld een woonwarenhuis en een supermarkt, of cadeaubonnen te winnen voor bijvoorbeeld benzine, kampeerspullen of boeken/DVD's. De in de e-mails genoemde bedrijven zijn adverteerders bij listbroker 'Z' en listbroker 'Z' gebruikt voor deze mailings ondermeer de e-mailadressen van Advance.

---

* E-mail van listbroker 'Y' aan Advance van 31 augustus 2009, bijgevoegd als bijlage 4 bij de brief van Advance van 1 september 2009.

* Advance heeft via listbroker 'X' regelmatig een adresbestand verstrekt aan een derde partij. Listbroker 'X' heeft deze bestanden telkens voor eenmalig gebruik geleverd aan een derde partij, met toestemming van Advance.

3.4.3 Verstrekingen aan het Amerikaanse bedrijf

Advance heeft een overeenkomst gesloten met het Amerikaanse bedrijf over de test van Je Echte Leeftijd. De (meest recente) overeenkomst tussen het Amerikaanse bedrijf en Advance Concepts B.V. dateert van [datum]. Advance heeft sinds 2003 een overeenkomst.³¹ Op de overeenkomst is Amerikaans recht van toepassing. De overeenkomst bepaalt expliciet dat Advance verplicht is om jaarlijks de verzamelde persoonsgegevens van internetplatform 'www.jeechteleeftijd.nl' te verstrekken aan het Amerikaanse bedrijf. De overeenkomst bepaalt tevens dat Advance dat beide partijen gezamenlijk eigendom hebben van de verzamelde persoonsgegevens.

Met deze overeenkomst wordt vergaand (want zonder beperkingen) gebruik toegestaan van de door Advance verzamelde persoonsgegevens, zonder dat het Amerikaanse bedrijf enig inzicht hoeft te geven aan Advance over het gebruik van de gegevens.

In reactie op de voorlopige bevindingen heeft Advance erkend dat alle gegevens, inclusief antwoorden van alle deelnemers, van 2003 tot 2005 aan het bedrijf in de Verenigde Staten zijn verstrekt. In 2005 werd de database met persoonsgegevens naar Nederland verplaatst. Daarna hebben volgens Advance nog twee leveringen aan het Amerikaanse bedrijf plaatsgevonden op digitale dragers.³²

4. Voorlopige bevindingen CBP

In zijn rapport van voorlopige bevindingen van 30 juni 2009 concludeerde het CBP dat de Advance de betrokkenen niet of onvoldoende informeert over de verschillende doeleinden van de gegevensverwerking (in strijd met artikel 33 Wbp en in het bijzonder de plicht om *nadere* informatie te verstrekken). Het CBP concludeerde dat Advance geen grondslag heeft voor de gegevensverwerking als bedoeld in artikel 8 Wbp (geen toestemming) en in strijd met artikel 16 Wbp (verwerkingsverbod voor bijzondere persoonsgegevens) geen *uitdrukkelijke* toestemming vraagt voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens. De verstrekkingen aan derde partijen van geprofileerde contactgegevens evenals het gebruik door Advance van bijzondere en gevoelige persoonsgegevens ten behoeve van voorselectie van betrokkenen voor mailings in opdracht van derde partijen, zijn in strijd met artikel 9 Wbp (verenigbaarheid verdere verwerking). De werkwijze van Advance is bovendien in strijd met artikel 6 Wbp (een zorgvuldige en behoorlijke gegevensverwerking).

Het CBP constateerde eveneens dat Advance onjuiste meldingen heeft gedaan bij het CBP over de platforms GonoGo en JEL (in strijd met het bepaalde in artikel 28 Wbp) en dat de in het contract tussen Advance en het Amerikaanse bedrijf vastgelegde jaarlijkse doorgifte van alle persoonsgegevens die via het platform Je Echte Leeftijd worden verzameld naar het bedrijf in de Verenigde Staten in strijd was met artikel 76 Wbp (vereisten voor doorgifte persoonsgegevens aan derde landen).

---

³¹ De looptijd van de onderhavige overeenkomst is [X] jaar en kan [X] maal met een jaar worden verlengd; artikel 9.1 overeenkomst. Het CBP heeft geen kopieën van de eerdere overeenkomsten aangetroffen tijdens het onderzoek ter plaatse.

³² Brief Advance van 1 september 2009, p. 16.

5. Reactie Advance op voorlopige bevindingen

Bij brief van 1 september 2009 heeft Advance gereageerd op de voorlopige bevindingen. Aanvullingen of correcties van Advance op de feiten hebben geleid tot een aanpassing van de feitenbeschrijving. Waar dit het geval is, is dit aangegeven. Voorzover de feiten onbetwist zijn gebleven, is de feitenbeschrijving hiermee vastgesteld.

In reactie op de beoordeling heeft Advance een aantal maatregelen aangekondigd en toezeggingen gedaan om geconstateerde onrechtmatigheden op te heffen. Deze maatregelen en toezeggingen zijn:

1. Als er in de toekomst een koppeling wordt gemaakt tussen de verschillende platforms, *“spreekt het voor zich dat zij de deelnemers daarover te zijner tijd zal informeren en conform de wettelijke voorschriften om toestemming zal vragen voor zo’n eventuele koppeling.”*
2. Op zeer korte termijn zal Advance *“zowel in de opt-in tekst, als in de algemene voorwaarden en het privacy statement, een link opnemen naar een lijst met partners/klanten.”* Bij brief van 5 november 2009 heeft Advance het CBP medegedeeld dat er een hyperlink is opgenomen in de algemene voorwaarden van de verschillende platforms naar de lijst met partners.
3. Advance erkent dat twee maal een bestand met bijzondere persoonsgegevens (vakbondsgegevens) is verstrekt aan organisatie ‘A’. Maar dit kenschetst Advance *“als een hoogst ongelukkig en uitzonderlijk incident, waarbij zeker geen sprake is geweest van een doelbewuste verstrekking of handel in (bijzondere) persoonsgegevens.”* Daarom heeft Advance besloten om:

“(i) de vraag binnen GoNoGo die betrekking heeft op het lidmaatschap van een vakbond omgaand te verwijderen. Dit heeft al plaatsgevonden, hetgeen u kunt verifiëren op het internetadres www.gonogo.nl

(ii) Voorts zijn we overgegaan tot het verwijderen van de reeds verkregen antwoorden op deze vraag uit onze database.

(iii) Daarnaast hebben we met organisatie ‘A’ afgesproken, zoals hiervoor aangegeven, dat zij omgaand tot vernietiging van de betreffende data over zal gaan. Een en ander blijkt uit [bijlage 2](#).³³

(iv) Verder hebben we ook overige organisatorische maatregelen getroffen, dan wel zullen we deze op korte termijn treffen. Deze lichten we hierna toe.”

4. Advance zegt toe met betrekking tot informatie aan deelnemers over voorselectie op bijzondere persoonsgegevens³⁴ *“dat Advance zal bezien hoe ze de interne procedure op dit punt kan optimaliseren”* en (...) *“dat ze de transparantie, waar mogelijk, zal bevorderen.”* Bij brief van 5 november 2009 heeft Advance het CBP medegedeeld dat er aan de nieuwe algemene voorwaarden een passage is toegevoegd over voorselectie op bijzondere persoonsgegevens.

---

³³ Noot CBP: deze bijlage bevat een e-mail van organisatie ‘A’ van 28 augustus 2009 aan Advance waarin organisatie ‘A’ schrijft: *“Uiteraard heb ik de bestanden met de gegevens inmiddels verwijderd om te voorkomen dat ze ooit gebruikt kunnen worden. Ik vraag jullie dat ook te doen, mochten jullie deze bestanden nog bezitten.”*

³⁴ Zoals gebeurd is in de e-mail in opdracht van organisatie ‘C’.

5. In reactie op de voorlopige bevindingen heeft Advance het Amerikaanse bedrijf verzocht om de door Advance verstrekte gegevens te vernietigen. In een door Advance bijgevoegde verklaring van het Amerikaanse bedrijf van 28 augustus 2009 stelt het Amerikaanse bedrijf dat de gegevens alleen zijn gebruikt door het Amerikaanse bedrijf om naar de registratieaantallen te kijken in de uren dat het gelijknamige televisieprogramma werd uitgezonden. Het Amerikaanse bedrijf bevestigt dat de gegevens niet meer bestaan op enig systeem. Ook heeft het Amerikaanse bedrijf zijn back-up provider verzocht te bevestigen dat alle gegevens zijn vernietigd. Per 19 augustus 2009 is tevens een addendum toegevoegd aan de overeenkomst tussen Advance en het Amerikaanse bedrijf, waarin bepaald is dat Advance exclusief eigenaar is van alle 'Generated Data' (inclusief alle persoonsgegevens).

6. Advance *"heeft een traject in werking gezet dat op korte termijn zal resulteren in de aanpassing van haar platforms, en in het bijzonder van de daarop gehanteerde opt-in teksten, algemene voorwaarden en privacystatements."* Advance wil tevens een tekst op de JEL website opnemen *"die betrokkenen ten overvloede (nogmaals) wijst op het feit welke gegevens er worden verwerkt, dat er tevens bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt en voor welke doeleinden."* Bij brief van 5 november 2009 heeft Advance het CBP medegedeeld dat de nieuwe voorwaarden en opt-in teksten in werking zijn getreden.

7. Advance is voornemens nieuwe (interne) procedures op te stellen alsmede contracten met klanten en derden aan te passen. *"Daarbij heeft te gelden dat zij de interne bedrijfsvoering en databases de laatste maanden, hangende het onderzoek, ten dele opnieuw heeft ingericht om zeker te stellen dat zij ook op dit punt aan alle voorwaarden van de Wbp voldoet."*

Daarnaast geeft Advance een inhoudelijke reactie op de volgende hoofdpunten: ten aanzien van het toestemmingsvereiste; ten aanzien van de segmentering en derdenverstrekking van de verzamelde persoonsgegevens en ten slotte op de aangehaalde contractsbepalingen van Advance met derden.

5.1 Toestemming

Advance stelt dat deelnemers bij aanmelding zowel *ondubbelzinnige* als *uitdrukkelijke* toestemming geven voor de verdere verwerking van hun persoonsgegevens, inclusief de voorselectie op grond van bijzondere persoonsgegevens. De algemene voorwaarden zouden volgens Advance voldoende duidelijk maken welke persoonsgegevens voor welke doeleinden worden verzameld en verwerkt. Deelnemers aan de internetplatforms zouden door middel van het aanvinken van hun acceptatie van de algemene voorwaarden, zowel *ondubbelzinnige* (voor 'gewone' persoonsgegevens – toevoeging CBP) als *uitdrukkelijke* (voor bijzondere persoonsgegevens – toevoeging CBP) toestemming geven voor de verschillende gegevensverwerkingen. Voordat (e-mail)gegevens aan derde partijen worden verstrekt, stelt Advance, wordt betrokkenen bovendien eerst om een aanvullende toestemming (*tweede opt-in*) gevraagd. *Ze wijst er dan ook nogmaals op dat een betrokkene voorafgaand aan zo'n verstrekking (opnieuw) zijn uitdrukkelijke en gerichte toestemming moet geven."* (onderstreping Advance).

Advance stelt dat het feit dat betrokkenen actief het vakje aanvinken waarmee zij akkoord gaan met de algemene voorwaarden, voldoende is voor *uitdrukkelijke* toestemming voor het gebruik van bijzondere persoonsgegevens door Advance zelf, inclusief voorselectie op bijzondere persoonsgegevens. In de algemene voorwaarden staat immers vermeld als doeleinde *om aanbiedingen zoveel mogelijk op interesses van deelnemers af te stemmen, Advance de gegevens kan (laten) analyseren en combineren met andere gegevens*. Bovendien zouden betrokkenen blijf geven van hun

uitdrukkelijke toestemming op het moment dat zij de vragen in de test beantwoorden. Advance stelt: *“Willen deelnemers deze gegevens niet verstrekken, dan kunnen zij immers stoppen met het invullen van de vragenlijst op het moment dat zij aankomen bij de ‘medisch getinte’ of andere bijzondere persoonsgegevens. Gevolg is dan echter wél dat ‘hun echte leeftijd’ niet bepaald kan worden, wat nu juist het primaire doel is van het platform Je Echte Leeftijd.”*

Advance stelt geen aparte toestemming nodig te hebben van de betrokkenen bij een wijziging van de algemene voorwaarden. *“Advance heeft in dat kader aangegeven dat zij wijzigingen in de algemene voorwaarden per e-mail meldt aan de betrokkenen, of volstaat met het plaatsen van een mededeling op dat punt onderaan de homepage van het betreffende platform met een (hyper)link naar de nieuwe algemene voorwaarden.”* (...) *“Deze ingangsdatum ligt steeds tenminste een maand na de datum van de in kennisgeving terzake van de wijziging.”* Bij de wijziging van de algemene voorwaarden van JEL zou geen sprake zijn van het gebruik van persoonsgegevens voor nieuwe doeleinden, en daarmee niet van een privacy-nadeel voor betrokkenen. Van gebruik voor het nieuw opgenomen doeleinde *“het creëren van bezoekersprofielen...”* is geen sprake.

5.2 Profileren en derdenverstrekking

Advance stelt dat zij nimmer bijzondere of gevoelige persoonsgegevens aan derden verstrekt, ook niet in het kader van profilering. *“Tevens hebben we in onze brief van 27 februari 2009 al gemotiveerd onderbouwd dat als er persoonsgegevens worden verstrekt aan derden, het vrijwel steeds alleen gaat om NAW-, T- en/of E-gegevens. In enkele gevallen wordt daar een beperkte toevoeging bij verstrekt zoals geslacht en/of geboortedatum.”*

Advance verklaart de gegevens via de listbrokers ‘X’ en ‘Y’ alleen aan derde partijen te verstrekken met toestemming van de deelnemers: *“Advance geeft het akkoord daarbij alleen voor de gegevens van deelnemers die daarvoor zelf hun toestemming hebben verleend.”* Specifiek met betrekking tot listbroker ‘X’ stelt Advance: *“Daarbij merkt ze voor de volledigheid op ook weer niets te leveren zonder dat de betrokkene daarvoor zijn voorafgaande toestemming heeft gegeven.”* En met betrekking tot gevoelige gegevens stelt Advance: *“dergelijke gegevens [worden] (als het al om meer gaat dan contactgegevens) alleen aan derde partijen verstrekt nadat betrokkenen ten tweede male hun toestemming voor een dergelijke verstrekking hebben gegeven.”* In de reactie op de aanvullende vragen die het CBP heeft gesteld over de derdenverstrekkingen via listbrokers ‘X’ en ‘Y’ stelt Advance dat betrokkenen voor dergelijke verstrekkingen aan derde partij altijd eerst om aanvullende toestemming wordt gevraagd.³⁵ In reactie op nadere vragen van het CBP om bewijzen van deze aanvullende toestemming, bijvoorbeeld in het concrete geval van de verstrekking van financieel geprofileerde contactgegevens aan een financiële instelling, heeft Advance bij brief en fax van 11 november 2009 gereageerd door een kopie van het verstrekte bestand te leveren, zonder bewijs dat om aanvullende toestemming is gevraagd.

Advance stelt gegevens aan listbroker ‘Z’ alleen te verstrekken *“als de deelnemers voor de verstrekking aan [listbroker ‘Z’] en de verdere verstrekking door [listbroker ‘Z’] aan derde partijen hun toestemming hebben gegeven.”*³⁶ In reactie op de aanvullende vragen van het CBP over deze samenwerking stelt Advance dat zij geen toestemming hoeft te vragen voor deze mailings van listbroker ‘Z’ aan betrokkenen. *“[Listbroker ‘Z’] is daarbij alleen opgetreden als bewerker van*

---

³⁵ Brief Advance van 5 november 2009, p. 2: *“Indien de bewerkers echter vervolgens in opdracht van en namens Advance gegevens aan derden (klanten) zouden willen verstrekken, zoals hiervoor bedoeld, dan ontstaat er een andere situatie. Dan wordt er zoals aangegeven wél gewerkt met een tweede toestemmingsmoment c.q. opt-in.”*

³⁶ Brief Advance van 1 september 2009, p.15.

Advance, conform de geschetste handelswijze, die de mailings namens Advance verzorgt en verder geen zelfstandige rol toekomt.³⁷

Ten aanzien van het feit dat ontvangers van de campagne voor organisatie 'C' niet waren geïnformeerd over het feit dat zij waren voorgeselecteerd omdat zij twee jaar "te oud" waren volgens de JEL-test, stelt Advance: "Op zich is het juist dat de betreffende e-mail die informatie niet bevat, doch ook hier geldt dat betrokkenen door het actief aanvinken van de opt-in instemmen met de algemene voorwaarden en het daarin opgenomen doeleinde op dit punt, waardoor zij op voorhand bekend zijn met en toestemming geven voor de bedoelde voorselectie." Advance verwijst daarbij opnieuw naar het doeleinde opgenomen in artikel 6.5 van de Algemene Voorwaarden: "Om de aanbiedingen zoveel mogelijk op uw interesses af te stemmen, kan Advance uw gegevens (laten) analyseren en combineren met andere gegevens."

5.3 Contractuele bepalingen

Advance stelt dat uit de door het CBP geciteerde bepaling uit het contract met organisatie 'A' niet kan worden afgeleid dat de verstrekking van vakbondsgegevens door Advance aan organisatie 'A' ook de intentie was van partijen. Hiertoe overlegt Advance onder meer een e-mail reactie van organisatie 'A' waarin organisatie 'A' dit bevestigt.³⁸

Ten aanzien van de passages uit de overeenkomst met het Amerikaanse bedrijf. – waarin een jaarlijkse doorgifte van door Advance verzamelde persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf wordt overeengekomen – stelt Advance dat "de feitelijke situatie afwijkt van de (tekstuele) inhoud van de overeenkomst." Van een jaarlijkse doorgifte van persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf is geen sprake. Wel erkent Advance dat van 2003 tot 2005 persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf zijn verstrekt, en dat ook na 2005 – nadat de database zich inmiddels in Nederland bevond – nog tweemaal een levering van persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf. heeft plaatsgevonden.

Advance stelt dat het Amerikaanse bedrijf de gegevens enkel heeft gebruikt voor het bijhouden van 'anonieme' tellingen van het aantal deelnemers dat aan de Amerikaanse test heeft deelgenomen. Op verzoek van Advance heeft het Amerikaanse bedrijf verklaard dat de ontvangen persoonsgegevens inmiddels allemaal zijn vernietigd. Ook heeft het Amerikaanse bedrijf zijn *back-up provider* gevraagd te bevestigen dat hij hetzelfde heeft gedaan.

Advance voert als reden aan voor opname van deze contractuele bepaling dat het Amerikaanse bedrijf zijn concept strikt bewaakt en daarbij controle wenst te hebben op het concept in ruime zin. De bepaling was opgesteld om te garanderen dat een andere partij dan Advance het concept niet *à la minute* zou kunnen overnemen in het geval de samenwerking niet succesvol zou zijn of indien Advance er onverhoopt mee zou stoppen. Volgens Advance zou dit niet ongebruikelijk zijn in de markt.

---

³⁷ Brief Advance van 5 november 2009, p. 3.

³⁸ Organisatie 'A' schrijft in de eerder geciteerde e-mail van 28 augustus 2009 aan Advance: "Deze geleverde gegevens zijn overigens door ons niet voor andere doeleinden gebruikt dan voor de anonieme rapportage en we hebben nooit de intentie gehad om hier iets mee te doen."

6. Beoordeling

6.1 Verantwoordelijke

Artikel 1, onder d, Wbp definieert de verantwoordelijke als *“de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.”*

Advance Concepts B.V., dochter van Advance Holding B.V., bepaalt de doeleinden en de inhoud van de verschillende websites met vragenlijsten en sluit de overeenkomsten met derde partijen over de verwerking van de persoonsgegevens. Advance Concepts B.V. is daarmee de verantwoordelijke voor de gegevensverwerking in de zin van artikel 1, onder d, Wbp.

6.2 Persoonsgegevens

Volgens artikel 1, onder a, Wbp wordt een persoonsgegeven gedefinieerd als *“elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon”*. ‘Verwerking’ van persoonsgegevens is gedefinieerd in artikel 1, onder b, Wbp en omvat onder meer het vastleggen, verzamelen en bewaren van persoonsgegevens.³⁹

Vast staat dat Advance via de antwoorden op de vragen op de verschillende websites persoonsgegevens verzamelt van betrokkenen. Van de betrokkenen worden voorafgaand aan deelname aan de test (op de door het CBP onderzochte websites) contactgegevens vastgelegd. Alle antwoorden die betrokkenen daarna geven op de latere vragen in de test hebben betrekking op direct geïdentificeerde natuurlijke personen. De Wbp is van toepassing op de verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens, inclusief *bijzondere persoonsgegevens*.⁴⁰

6.3 Informatie

Artikel 33 Wbp bepaalt dat de verantwoordelijke *“vóór het moment van de verkrijging”* de betrokkene dient te informeren over zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking. Daarbij dient de verantwoordelijke op grond van artikel 33, derde lid, Wbp nadere informatie te verstrekken *“voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.”* (onderstreping CBP).

Uit de Memorie van Toelichting bij de Wbp blijkt dat de plicht tot het verstrekken van ‘nadere informatie’ heel snel van toepassing is. *“Het derde lid van laatstgenoemde artikelen bepaalt echter dat de verantwoordelijke in het algemeen niet kan volstaan met het mededelen van zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking. Hij zal de betrokkene in deze gevallen nader moeten informeren opdat er sprake is van een gegevensverrijking die als rechtmatig kan worden aangemerkt («fair processing»). Deze nadere informatie wordt geboden uit overwegingen van maatschappelijke zorgvuldigheid die de verantwoordelijke ten opzichte van de betrokkene in acht moet nemen. De aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, bepalen of deze nadere informatie nodig is. De verantwoordelijke zal zich telkens moeten afvragen of deze omstandigheden met zich brengen dat verwacht mag worden dat de betrokkene een reëel belang heeft bij nadere informatie en*

---

* Artikel 1, onder b, Wbp verstaat – voluit – onder ‘verwerking van persoonsgegevens’: *“elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.”*

* Zie voor de definitie van bijzondere persoonsgegevens bladzijde 3 van deze bevindingen en hierna, paragraaf 6.5.

zo ja, wat de omvang van deze informatie is. Deze voorwaarde is een aanvulling op de in hoofdstuk 2 neergelegde algemene voorwaarden voor de rechtmatigheid van gegevensverwerkingen.⁴¹

6.3.1. Informeren via algemene voorwaarden

Advance verstrekt summier informatie over zijn identiteit en de doeleinden van de gegevensverwerking via de (uniforme) algemene voorwaarden en daaruit afgeleide privacyverklaringen. De gehanteerde omschrijvingen in de algemene voorwaarden maken echter onvoldoende duidelijk dat behalve contactgegevens ook veel intiemere gegevens aan derden kunnen worden verstrekt in de vorm van profileringskenmerken, zoals het feit dat iemand 'twee jaar te oud' scoort op een test, dat iemand reuma heeft of het gegeven dat iemand rood staat. De algemene voorwaarden maken evenmin begrijpelijk dat Advance profielselecties maakt ten behoeve van adverteerders en namens een adverteerder een commerciële e-mail kan sturen aan deze specifiek geprofileerde groep betrokkenen.

Advance kan -gezien haar werkwijze- voor het informeren niet volstaan met het bieden van informatie via algemene voorwaarden en het uittreksel daarvan in de privacyverklaring, maar dient betrokkenen zodanig *nader* te informeren, dat zij, voordat zij deelnemen aan een test, een weloverwogen keuze kunnen maken of zij hun gegevens voor deze doeleinden willen laten gebruiken. In 2003 heeft het CBP al geoordeeld⁴² dat een verantwoordelijke niet kan volstaan met het bieden van nadere informatie via de algemene voorwaarden als het gaat om een verwerking van persoonsgegevens die ingrijpende gevolgen kan hebben voor de privacy van betrokkenen.

Artikel 6 Wbp schrijft voor dat persoonsgegevens in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt worden. Artikel 6 Wbp is een invulling van de verplichtingen op grond van de maatstaven van redelijkheid en billijkheid uit het civielrecht. In de Memorie van Toelichting bij de Wbp wordt hierover gesteld: *"Het voorschrift dat gegevens op een behoorlijke en zorgvuldige wijze moeten worden verwerkt, sluit beter aan bij de vereiste maatschappelijke zorgvuldigheid die men in acht heeft te nemen ten einde een onrechtmatige daad te voorkomen."*⁴³

Uit de redelijkheid en billijkheid vloeit voort dat Advance betrokkenen op voorhand *nader* dient te informeren over de mogelijk nadelige consequenties voor hun privacy. *"Ook nadat een gebruiker (van algemene voorwaarden, d.w.z. in Wbp-termen 'de verantwoordelijke', toevoeging CBP) aan zijn informatieplicht heeft voldaan kan soms van hem worden verwacht dat hij de wederpartij alsnog/nogmaals uitdrukkelijk wijst op een bepaald beding. (...) Deze 'tweede' informatieplicht berust op de redelijkheid en billijkheid; het gaat om gevallen waarin de gebruiker van het beding moet beseffen dat de kans groot is dat de wederpartij zich de ingrijpende consequenties van een bepaald beding niet realiseert. Evenals de 'gewone' informatieplicht is deze 'tweede' informatieplicht een Obliegenheit; niet-naleving ervan kan tot gevolg hebben dat men zich niet op een bepaald beding kan beroepen voor zover dit onaanvaardbaar is gezien de maatstaven van redelijkheid en billijkheid."*⁴⁴

Onverlet recente (niet door het CBP onderzochte) aanpassingen in de wijze waarop Advance betrokkenen informeert via nieuwe algemene voorwaarden staat vast dat Advance betrokkenen alleen via de algemene voorwaarden summier informeert over de verschillende verwerkingsdoeleinden, en dat Advance betrokkenen niet uitdrukkelijk wijst op de mogelijk

---

⁴¹ Memorie van Toelichting (MvT) bij de Wbp, Kamerstukken II 1998-1999, 25 892, nr. 3 p. 156.

⁴² CBP, z2003-0316, 8 april 2003, <www.cbpweb.nl/downloads_uit/z2003-0163.pdf>.

⁴³ MvT bij de Wbp, p. 78.

⁴⁴ Prof. mr. J.G.J. Rinkes, 'Algemene vernietigingsgronden; de informatieplicht', p. 149, in: Wessels, Jongeneel & Hendrikse (red.), *Algemene Voorwaarden*, Recht en Praktijk 143, Deventer: Kluwer 2006.

nadelige consequenties voor hun privacy. Hierdoor handelt Advance in strijd met artikel 33, derde lid, Wbp, jo. artikel 6 Wbp.

Voor een behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking (*fair processing*) is het noodzakelijk dat Advance de betrokkenen vóór aanvang van de test al op een begrijpelijke wijze nader informeert over de verschillende doeleinden van de verwerking. Dit betekent dat Advance betrokkenen in dit geval, bij deze concrete werkwijze, in ieder geval specifiek dient te informeren over:

1. Gebruik door Advance zelf van de contactgegevens en (kenmerken die afgeleid zijn uit) antwoorden op vragen in de test voor direct marketingdoeleinden, waaronder commerciële *hostmailings* ten behoeve van specifieke categorieën van adverteerders bij Advance en;
2. Verstrekking van een gespecificeerde set gegevens aan gespecificeerde categorieën van derde partijen voor direct marketingdoeleinden en of enig ander doel.

6.3.2 Categorieën van derden

Betrokkenen kunnen uit de korte toestemmingsvraag op de aanmeldpagina en uit de algemene voorwaarden, noch uit andere informatie, opmaken wie de huidige en toekomstige '(geselecteerde) partners' zijn. Een term als 'geselecteerde partners' is naar zijn aard in strijd met de Wbp en in het bijzonder met de plicht om nadere informatie te verstrekken op grond van artikel 33, derde lid, Wbp, indien niet kan worden opgemaakt aan wat voor *categorieën* van derden de gegevens worden verstrekt.

De memorie van toelichting bij de Wbp ligt hierover toe:

Indien de verantwoordelijke op grond van het derde lid van de artikelen 33 of 34 de betrokkene nader heeft geïnformeerd, en zich een wijziging voordoet in de informatie, bijvoorbeeld doordat de verantwoordelijke de gegevens aan andere personen wil verstrekken dan de categorieën ontvangers die hij de betrokkene heeft medegedeeld, dan zal hij de betrokkene van deze wijziging op de hoogte moeten stellen. De aard van de gegevens, de aard van de gegevensverwerking, de omstandigheden waaronder de verantwoordelijke de gegevens verzamelt, of het gebruik dat van de gegevens wordt gemaakt, bepalen of het nodig is aanvullende informatie te verstrekken (derde lid).⁴⁵

Advance geeft aan dat de deelnemende partijen 'vrijwel altijd gelieerd zijn aan een of meer platforms' en dat hun naam en logo in veel gevallen is afgebeeld op de website van het platform. Het CBP constateert dat dat bij JEL niet het geval is. Verschillende andere platforms bevatten wel de naam en/of het logo van een derde partij, maar daarmee is het voor een betrokkene niet duidelijk in welke hoedanigheid de afgebeelde partij aan het platform deelneemt, laat staan dat duidelijk is dat Advance *hostmailings* verricht ten behoeve van deze partij, op basis van een voorselectie op kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op de vragen.

Een logo kan immers ook een reclameuiting zijn van een partij die geld betaalt aan Advance voor deze vermelding. De uitleg in een *hostmailing* bereikt de betrokkene pas nadat zijn persoonsgegevens zijn verwerkt.

---

⁴⁵ MvT bij de Wbp, p. 154. Artikel 10 van de Data Protectie Richtlijn 95/46/EG specificeert nadere informatie als volgt: "verdere informatie zoals - de ontvangers of de categorieën ontvangers van de gegevens;— antwoord op de vraag of men al dan niet verplicht is om te antwoorden en de eventuele gevolgen van niet-beantwoording,— het bestaan van een recht op toegang tot zijn eigen persoonsgegevens en op rectificatie van deze gegevens, voor zover die, met inachtneming van de specifieke omstandigheden waaronder de verdere informatie verkregen wordt, nodig is om tegenover de betrokkene een eerlijke verwerking te waarborgen."

Onverlet recente (niet door het CBP onderzochte) aanpassingen in de wijze waarop Advance betrokkenen informeert (onder meer via een hyperlink in de algemene voorwaarden naar een overzicht van de geselecteerde partners) staat vast dat Advance betrokkenen niet voldoende (nader) informeert over de categorieën van derden aan wie de gegevens kunnen worden verstrekt. Hierdoor handelt Advance in strijd met artikel 33, derde lid, Wbp.

6.3.3 Informatieplicht en profilering

Artikel 9 Wbp bepaalt dat persoonsgegevens niet verder verwerkt mogen worden op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.

Het tweede lid luidt: *“Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld in het eerste lid, houdt de verantwoordelijke in elk geval rekening met:*

- a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;*
- b. de aard van de betreffende gegevens;*
- c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;*
- d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en*
- e. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.”*

Uit de feiten blijkt dat Advance de bestanden met profielen van betrokkenen op twee manieren te gelde maakt. In de eerste plaats verkoopt Advance de geprofileerde contactgegevens via listbrokers aan derde partijen. Doordat de ontvangende derde partij vooraf een profiel aanvraagt, weet hij dat alle reagerende betrokkenen voldoen aan dit profiel. De profilering kan financiële gegevens betreffen, zoals het feit dat iemand een koopwoning heeft, in combinatie met het feit dat iemand schulden heeft of in het bezit is van een creditcard.

In de tweede plaats maakt Advance profielselecties ten behoeve van adverteerders. Advance selecteert bijvoorbeeld alle betrokkenen die als testresultaat krijgen dat ze ‘twee jaar te oud’ scoren, en stuurt dan namens de adverteerder een commerciële e-mail aan deze specifiek geprofileerde groep betrokkenen.

Het gebruik van de persoonsgegevens door een derde partij kan betrokkenen in een nadelige situatie brengen. Op het moment dat een financiële instelling een betrokkene bijvoorbeeld telefonisch benadert, weet hij niet dat deze instelling via Advance over cruciale voorinformatie beschikt, zoals het feit dat hij ‘rood’ staat.

Uit de feiten blijkt dat Advance betrokkenen ook in de *hostmailings* niet structureel informeert dat zij de e-mail ontvangen omdat zij voorgeselecteerd zijn op een bepaald kenmerk. In de *hostmailing* ten behoeve van organisatie ‘C’ werden betrokkenen niet geïnformeerd dat zij geselecteerd waren op grond van het feit dat ze ‘twee jaar te oud’ scoorden in de test. De betrokkenen konden daardoor niet weten dat dit bijzondere persoonsgegeven automatisch ‘mee’ werd verstrekt op het moment dat zij hun contactgegevens invulden op de website van organisatie ‘C’.

Van een gemiddelde betrokkene kan in redelijkheid niet worden verwacht dat hij weet dat de antwoorden op de vragen in de test gebruikt worden om hem te profileren en de geprofileerde contactgegevens te verkopen aan derde partijen. Betrokkenen worden hier niet uitdrukkelijk op gewezen voordat zij aan de test deelnemen en kunnen het ook niet opmaken uit de vermelding in de algemene voorwaarden van de doeleinden: *“het verstrekken van de gegevens aan zorgvuldig*

geselecteerde partners van Advance (...)" en "Om de aanbiedingen zoveel mogelijk op uw interesses af te stemmen, kan Advance uw gegevens (laten) analyseren en combineren met andere gegevens".

Onverlet recente (niet door het CBP onderzochte) aanpassingen in de werkwijze van Advance, staat vast dat Advance betrokkenen niet op begrijpelijke en transparante wijze, op voorhand, voordat zij deelnemen aan de test, informeert dat zij als doeleinde heeft om geprofileerde persoonsgegevens tegen een financiële vergoeding te verstrekken aan derde partijen. Daarmee handelt Advance in strijd met het bepaalde in artikel 33, derde lid, Wbp. Gelet op de mogelijke nadelige gevolgen voor betrokkenen, omdat de betrokkenen over dit gebruik van hun gegevens niet voorafgaand op begrijpelijke wijze worden geïnformeerd, omdat Advance geen andere passende waarborgen heeft getroffen (zoals uitdrukkelijke toestemming, zie paragraaf 6.5), en gelet op de gevoelige aard van de gegevens (zoals financiële en medische gegevens) en de omstandigheden waaronder de gegevens worden verkregen (in het kader van het invullen van een vragenlijst op internet) is de verkoop van geprofileerde contactgegevens aan derde partijen tevens niet verenigbaar met het doeleinde waarvoor Advance de gegevens heeft verkregen. Advance handelt hierdoor in strijd met artikel 9, tweede lid, Wbp.

6.4 Toestemming 'gewone' persoonsgegevens

Artikel 1, onder i, Wbp definieert toestemming als volgt: *"elke vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene aanvaardt dat hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt."*

Artikel 8, aanhef, en onder a, Wbp bepaalt: *"Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien: a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend."*

Advance beroept zich voor alle verwerkingen van de verschillende soorten persoonsgegevens op de grondslag als bedoeld in artikel 8, onder a, Wbp, namelijk toestemming. Advance maakt echter voorafgaand aan de verwerking onvoldoende duidelijk aan betrokkenen welke persoonsgegevens zij verzamelt en verwerkt, voor welke doeleinden en aan welke partners of derde partijen de verzamelde persoonsgegevens kunnen worden verstrekt.

Advance voldoet op meerdere punten niet aan het toestemmingsvereiste, namelijk door

1. betrokkenen niet vooraf te wijzen op relevante bepalingen uit de algemene voorwaarden;
2. betrokkenen geen aanvullende toestemming te vragen voorafgaand aan de verstrekking aan derde partijen van bijzondere kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op de vragen;
3. ten aanzien van e-mailadressen, door geen specifieke en aantoonbare toestemming te vragen voor de verstrekking aan derde partijen als listbroker 'Z';
4. de mogelijkheid die Advance zichzelf biedt om de verwerkingsdoeleinden, zoals vastgelegd in de algemene voorwaarden, te wijzigen zonder voorafgaande toestemming van de betrokkenen.

6.4.1 Algemene voorwaarden

Toestemming dient te voldoen aan het vereiste dat de betrokkene voldoende informatie heeft om specifieke, op informatie berustende, toestemming te geven. Advance kan voor het informeren niet volstaan met een verwijzing naar de algemene voorwaarden.

Dit blijkt uit een toelichting van de minister tijdens de behandeling van de Wet bescherming persoonsgegevens in de Eerste Kamer:

“Als voorbeeld noem ik algemene voorwaarden die van toepassing zijn op het sluiten van een overeenkomst. Indien in dergelijke voorwaarden wordt bepaald welke gegevens er voor welk doel en door wie verwerkt worden, wil dat nog niet automatisch zeggen dat betrokkene daartoe ondubbelzinnig zijn toestemming heeft gegeven, enkel omdat hij de betreffende overeenkomst heeft ondertekend. In zo'n geval is meer vereist. De verantwoordelijke zal de betrokkene duidelijk moeten wijzen op de betreffende bepalingen in de algemene voorwaarden. Dit geldt overigens ook ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens door internetproviders en dienstverleners.”⁴⁶

Door de plaats van de zin waarmee Advance om toestemming vraagt voor het gebruik van de gegevens voor direct marketingdoeleinden zullen de meeste betrokkenen ervan uitgaan dat Advance alleen de beperkte set contactgegevens gebruikt om hen aanbiedingen te sturen. Betrokkenen vinken het toestemmingsvakje meteen aan na het invullen van een beperkt aantal contactgegevens. Betrokkenen kunnen niet verwachten dat de toestemming ook betrekking heeft op de verstrekking aan derde partijen van kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden. Betrokkenen verstrekken deze antwoorden immers pas naderhand, bij het invullen van de test.

Onverlet recente (niet door het CBP onderzochte) aanpassingen in de werkwijze van Advance, staat vast dat Advance betrokkenen, voorafgaand aan het verkrijgen van hun toestemming, niet duidelijk wijst op de inhoud van de relevante bepalingen uit de algemene voorwaarden over de handel in persoonsgegevens. Daarom kan Advance zich niet beroepen op toestemming als bedoeld in artikel 8, onder a, Wbp.

6.4.2 Verstrekkingen aan derde partijen

Advance stelt altijd aanvullende toestemming te vragen voordat zij geprofileerde contactgegevens via listbrokers aan derde partijen verstrekt. Ondanks herhaald verzoek van het CBP bewijs te leveren voor deze stelling, is Advance er niet in geslaagd om haar stelling aannemelijk te maken.

Advance stelt bovendien nooit bijzondere persoonsgegevens aan derde partijen te verstrekken. Uit de feiten blijkt echter dat Advance wel degelijk bijzondere persoonsgegevens ‘mee’ verstrekt aan adverteerders op het moment dat betrokkenen ingaan op een uitnodiging in een *hostmailing* om hun contactgegevens te verstrekken aan de adverteerder. De adverteerder bepaalt immers het selectiekenmerk en weet dus dat reagerende betrokkenen aan dit kenmerk voldoen. Aangezien Advance betrokkenen niet structureel informeert in de tekst van de *hostmailing* dat zij geselecteerd zijn op een bijzonder kenmerk, kunnen betrokkenen geen geïnformeerde toestemming geven voor de verstrekking door Advance van dit bijzondere kenmerk aan een derde partij (in dit geval, een adverteerder van Advance).

Aangezien Advance geen specifieke, geïnformeerde toestemming vraagt van betrokkenen voorafgaand aan de verstrekking van gevoelige en bijzondere persoonsgegevens aan derde partijen, kan Advance zich niet beroepen op toestemming als bedoeld in artikel 8, onder a, Wbp. Advance kan zich voor deze verwerkingen evenmin beroepen op een andere grondslag dan artikel 8 Wbp. Advance handelt hierdoor in strijd met artikel 8 Wbp.

---

⁴⁶ *Handelingen I, 1999-2000, nr. 34, p. 1632 (3 juli 2000).*

6.4.3 E-mailadressen

Ten aanzien van de verwerking van e-mailadressen wordt het grondslagvereiste uit de Wbp nader ingevuld door het bepaalde in artikel 11.7, eerste lid, Telecommunicatiewet (hierna: Tw): *“Het gebruik van automatische oproepsystemen zonder menselijke tussenkomst, faxen en elektronische berichten voor het overbrengen van ongevroegde communicatie voor commerciële, ideële of charitatieve doeleinden aan abonnees is uitsluitend toegestaan, mits de verzender kan aantonen dat de desbetreffende abonnee daarvoor voorafgaand toestemming heeft verleend, onverminderd hetgeen is bepaald in tweede lid.”* Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat met ‘aantoonbare toestemming’ in het geval van e-mailadressen ‘uitdrukkelijke toestemming’ wordt bedoeld.⁴⁷

Het tweede lid van artikel 11.7 Tw bepaalt dat de elektronische contactgegevens die verkregen zijn *in kader van verkoop van zijn product of dienst wel gebruikt mogen worden met betrekking tot eigen gelijksoortige producten of diensten*, mits de ontvanger bij elk bericht een *opt-out* krijgt aangeboden en *“mits bij de verkrijging van de contactgegevens aan de klant duidelijk en uitdrukkelijk de gelegenheid is geboden om kosteloos en op gemakkelijke wijze verzet aan te tekenen tegen het gebruik van die elektronische contactgegevens”*.

In reactie op de vragen die het CBP bij brief van 29 oktober aan Advance heeft gesteld over listbroker ‘Z’, stelt Advance geen aanvullende toestemming nodig te hebben, omdat listbroker ‘Z’ slechts als bewerker zou optreden. Uit de feiten blijkt dat de werkwijze van listbroker ‘Z’ niet als een bewerkersrol kan worden aangemerkt. In de overeenkomst tussen Advance en listbroker ‘Z’ wordt op geen enkele wijze gerefereerd aan een bewerkersrelatie. De overeenkomst gaat over een samenwerking tussen twee gelijkwaardige partners. Listbroker ‘Z’ werft op eigen initiatief, niet in opdracht van Advance, adverteerders, ontwikkelt op eigen initiatief prijsvragen voor deze adverteerders en gebruikt daarbij onder andere de bestanden met contactgegevens van Advance om de prijsvragen onder de aandacht te brengen. Het feit dat onderaan de mailings van listbroker ‘Z’ de melding staat dat de betrokkene deze mail ontvangt omdat hij ingeschreven staat bij Advance, is niet voldoende om de relatie te kwalificeren als een bewerkersrelatie. Listbroker ‘Z’ is dan ook naar het oordeel van het CBP een derde partij. Voorafgaand aan de verstrekking van e-mailadressen aan een derde partij dient Advance aanvullende *uitdrukkelijke* toestemming te vragen van de betrokkenen.

De deelnemers aan de test geven echter geen aantoonbare (uitdrukkelijke) toestemming om hun elektronische contactgegevens aan derde partijen zoals listbroker ‘Z’ te verstrekken.

Ten aanzien van de *hostmailings* die Advance verstuurt -e-mails in opdracht van een derde partij- geldt dat deze niet te kwalificeren vallen als *‘eigen gelijksoortige producten of diensten’*. Ook voor dit gebruik van de e-mailadressen dient Advance daarom voorafgaande, *uitdrukkelijke* toestemming te vragen.

Advance heeft geen aanpassingen aangekondigd in de wijze waarop zij om toestemming vraagt voor de derdenverstrekking van de e-mailadressen. Het staat vast dat Advance geen *uitdrukkelijke* voorafgaande toestemming vraagt aan betrokkenen om hun e-mailadressen tegen financiële vergoeding te verstrekken aan derde partijen, en evenmin op informatie gebaseerde toestemming vraagt om de antwoorden op de vragen in de test te gebruiken om profielselecties te maken voor *hostmailings*.

---

⁴⁷ MvT bij artikel 11.7 Tw; *Kamerstukken II 1996-1997*, 25 533, nr. 3, p. 121

Daarom kan Advance zich niet beroepen op de grondslag toestemming als bedoeld in artikel 8, onder a, Wbp. Voor de verwerking van e-mailadressen is geen andere grondslag mogelijk dan toestemming. Advance handelt daarom met de verzameling en verwerking van e-mailadressen voor bovengenoemde doelen in strijd met artikel 8 Wbp.

6.4.4 Wijzigingen algemene voorwaarden

Ook het feit dat Advance zich het recht voorbehoudt om de algemene voorwaarden te wijzigen zonder de betrokkenen expliciet om hernieuwde toestemming te vragen bij een wijziging van de verwerkingsdoeleinden is in strijd met de definitie van voorafgaande, geïnformeerde, toestemming uit de Wbp. Advance heeft geen stukken overlegd waaruit blijkt dat betrokkenen daadwerkelijk voorafgaand aan de inwerkingtreding van de gewijzigde algemene voorwaarden zijn geïnformeerd.

Uit het onderzoek blijkt dat Advance bij het grootste platform JEL de privacyverklaring heeft omgezet in algemene voorwaarden waarin nieuwe verwerkingsdoeleinden zijn opgenomen en heeft nagelaten betrokkenen voorafgaand aan deze wijziging opnieuw om toestemming te vragen. Advance stelt dat er bij de omzetting geen nieuwe gebruiksdoeleinden zijn opgenomen omdat er in de praktijk nooit gebruik is gemaakt van de nieuw opgenomen gebruiksdoeleinden zoals *“het creëren van bezoekersprofielen...”*.

Het feit dat Advance geen gebruik heeft gemaakt van de nieuwe gebruiksmogelijkheid is niet relevant. Het gaat erom dat een betrokkene een geïnformeerde keuze had moeten kunnen maken of hij zijn gegevens nog langer wilde laten verwerken voor dit nieuwe doeleinde. Advance gaat niet in op de door het CBP in de feiten vastgelegde omzetting van ‘het verstrekken van contactgegevens’ naar ‘het verstrekken van gegevens’. Dit betekent een aanzienlijke verruiming van de soorten gegevens die Advance aan derde partijen kan verstrekken. Uit de feiten blijkt ook dat Advance daadwerkelijk met gevoelige kenmerken verrijkte contactgegevens tegen financiële vergoeding via listbrokers aan derde partijen verstrekt en dat betrokkenen niet om aanvullende ondubbelzinnige of uitdrukkelijke toestemming wordt gevraagd voorafgaand aan dergelijke verstrekkingen.

Advance had betrokkenen ten tijde van deze wijzigingen in de doeleinden van de gegevensverwerking om ondubbelzinnige dan wel uitdrukkelijke toestemming dienen te vragen. Zonder deze toestemming is de verwerking van persoonsgegevens voor de nieuwe doeleinden onrechtmatig.

Advance heeft geen aanpassingen aangekondigd in de wijze waarop zij toestemming vraagt voor de verwerking van ‘gewone’ persoonsgegevens, noch in de wijze waarop zij informeert over nieuwe gebruiksdoeleinden in de algemene voorwaarden. Het staat vast dat Advance betrokkenen niet op begrijpelijke wijze op voorhand heeft geïnformeerd over de verschillende doeleinden waarvoor ze verschillende soorten persoonsgegevens verzamelt en gebruikt. Daarom is er geen sprake van rechtsgeldige toestemming als bedoeld in artikel 8, onder a, Wbp, juncto artikel 1, onder i, Wbp. Omdat Advance geen andere grondslag voor de gegevensverwerking heeft als bedoeld in artikel 8 Wbp, handelt Advance bij de verwerking van de aldus verkregen persoonsgegevens onrechtmatig, want in strijd met het bepaalde in artikel 8 Wbp.

6.5 Toestemming bijzondere persoonsgegevens

Artikel 16 Wbp bepaalt: *“De verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging is verboden behoudens het bepaalde in deze paragraaf.*

Hetzelfde geldt voor strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag.” De artikelen 17 tot en met 23 Wbp bevatten uitzonderingen op het verwerkingsverbod uit artikel 16 Wbp.

Advance kan geen beroep doen op de specifieke uitzonderingen voor het verzamelen van vakbondsgegevens (artikel 20 Wbp) en gezondheidsgegevens (artikel 21 Wbp).

Artikel 23, eerste lid, onder a, Wbp bepaalt dat met uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene de bijzondere persoonsgegevens kunnen worden verwerkt. Advance stelt *uitdrukkelijke* toestemming te vragen voor het verwerken van bijzondere persoonsgegevens door betrokkenen actief een *opt-in* op de aanmeldpagina te laten aanvinken. Advance stelt dat het aanvinken op de aanmeldpagina, de aanwezigheid van algemene voorwaarden en de feitelijke deelname aan de test, in onderlinge samenhang bezien, tot de conclusie leiden dat uitdrukkelijke toestemming voor het verwerken van bijzondere persoonsgegevens verondersteld mag worden.

Uit de feiten blijkt dat Advance betrokkenen echter niet in staat stelt om *uitdrukkelijke* toestemming te geven voor het verzamelen van *bijzondere* persoonsgegevens conform artikel 23, eerste lid, onder a, Wbp. Advance geeft betrokkenen niet de noodzakelijke *nadere* informatie over de voorgenomen verwerking van bijzondere persoonsgegevens.

De *uitdrukkelijke*, op informatie berustende, toestemming beoogt betrokkenen voorafgaand aan het verwerken van persoonsgegevens bewust te maken van de risico's die het verstrekken van (bijzondere) persoonsgegevens met zich kan brengen. De stelling van Advance dat betrokkenen zelf tijdens het invullen van de test kunnen besluiten om wel of geen bijzondere persoonsgegevens te verstrekken, staat haaks op de bedoeling die de wetgever heeft gehad met het vereiste van *voorafgaande* uitdrukkelijke toestemming. De *verwerking* van persoonsgegevens (zoals gedefinieerd in artikel 1, onder b, Wbp) begint al op het moment dat een betrokkene zijn contactgegevens invult.

Aan *uitdrukkelijke* toestemming voor *bijzondere* persoonsgegevens worden zwaardere eisen gesteld, blijkt uit de wetsgeschiedenis. Daarmee wordt een aanscherping beoogd ten opzichte van de 'gewone' toestemming.⁴⁸

Bij de parlementaire behandeling van de Wbp gaf de minister de volgende toelichting over het toepassen van uitdrukkelijke toestemming op internet:

“Bij interactieve diensten zal de uitdrukkelijke toestemming bijvoorbeeld pas aanwezig mogen worden geacht wanneer de betrokkene zijn toestemming voor de verwerking van gegevens in het kader van de verstrekking van een specifieke dienst, door middel van een aparte klik of een combinatie van klikken heeft bevestigd. Wellicht zullen de technologische ontwikkelingen op dit gebied in de toekomst nog mogelijkheden scheppen voor nieuwe, verfijndere, constructies voor het verlenen van uitdrukkelijke toestemming.

De verantwoordelijkheid voor de constructie van een dergelijke door middel van een of meerdere handelingen tot stand gekomen uitdrukkelijke toestemming in het kader van elektronische communicatie, waardoor iedere twijfel wordt weggenomen omtrent de vraag of toestemming is verleend en of deze toestemming aan de noodzakelijke vereisten voldoet, ligt overigens bij de verantwoordelijke.

---

⁴⁸ MvT bij de Wbp, p. 122-123.

Hij draagt het risico voor de eventuele nietigheid van een op basis van die toestemming tot stand gekomen rechtshandeling.⁴⁹

Gelet op het voorgaande kan een beroep op uitdrukkelijke toestemming voor het verwerken van bijzondere persoonsgegevens niet slagen door deze toestemming te veronderstellen of impliciet aan te nemen op basis van de algemeen geformuleerde doelstellingen uit de artikelen 6.2 en 6.5 van de algemene voorwaarden van Advance.

Uit deze doelstellingen kunnen betrokkenen immers – anders dan Advance betoogt – niet (expliciet) opmaken dat met het invullen van de test ook bijzondere persoonsgegevens zullen worden verwerkt. De onderlinge samenhang van de *opt-in*, de algemene voorwaarden en de feitelijke deelname aan de test maken dit niet anders.

Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer van de Wbp gaf de minister nog de volgende toelichting, in relatie tot het opnemen van toestemming voor het verwerken van gevoelige gegevens in algemene voorwaarden. Hieruit blijkt dat attenderen op belangrijke passages in de algemene voorwaarden niet voldoende is, maar dat voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens expliciete toestemming vereist is:

“Uitdrukkelijke toestemming is vereist om het verbod op het verwerken van gevoelige gegevens te kunnen doorbreken. In dat geval zal de betrokkene expliciet zijn wil kenbaar moeten maken. Dit gaat dus verder dan ondubbelzinnige toestemming. Impliciete toestemming zal in dit geval dus onvoldoende zijn. Aan de tweede soort toestemming worden dus zwaardere eisen gesteld. De reden hiervoor is dat het om gevoelige gegevens gaat. Blijkens de overwegingen bij de richtlijn zijn dit gegevens die wegens hun aard, een inbreuk op de fundamentele vrijheden kunnen maken. Het betreft gegevens waarbij het gevaar loert van gebruik op een discriminerende wijze, dat wil zeggen een gebruik ten nadele van de betrokkene op grond van bepaalde eigenschappen van de betrokkene. Dit gevaar rechtvaardigt dat er strengere eisen aan die toestemming worden gesteld.”⁵⁰

Na ontvangst van de voorlopige bevindingen van het CBP heeft Advance nieuwe concept algemene voorwaarden en een nieuwe toestemmingsvraag voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens opgesteld. Bij brief van 5 november 2009 heeft Advance meegedeeld dat deze nieuwe teksten en nieuwe wijze van informeren in werking zijn getreden. Deze concept teksten zijn niet door het CBP onderzocht.⁵¹

Onverlet de recente (niet door het CBP onderzochte) aanpassingen van de algemene voorwaarden en wijze van informeren met betrekking tot bijzondere persoonsgegevens, staat vast dat Advance voor het verzamelen en verwerken van bijzondere persoonsgegevens geen *uitdrukkelijke* (aparte) toestemming heeft gevraagd. Daarmee handelt Advance bij de verzameling en verwerking van de aldus verkregen bijzondere persoonsgegevens onrechtmatig, want in strijd met het verwerkingsverbod van artikel 16 Wbp.

6.6 Verstrekking bijzondere persoonsgegevens aan organisatie ‘A’

Vast staat dat Advance twee maal een bestand met in totaal bijna 10.000 persoonsgegevens aan organisatie ‘A’ heeft verstrekt, waaronder het antwoord op de vraag van welke vakbond deze personen lid zijn.

---

⁴⁹ Kamerstukken II, 1998-1999, 25 892, nr. 6, p. 41-42.

⁵⁰ *Handelingen I* 1999-2000, 34, p. 1632.

⁵¹ De websites www.jeechteleeftijd.nl en www.advance.nl zijn laatst geraadpleegd op 22 oktober 2009.

Het CBP constateert dat Advance maatregelen heeft genomen om de bewuste gegevens te (laten) verwijderen en heeft kennisgenomen van de verklaring van Advance om (niet nader uitgewerkte) organisatorische maatregelen te treffen om herhaling in de toekomst te voorkomen.

De betrokkenen hebben geen uitdrukkelijke toestemming gegeven voor de verstrekking van hen betreffende bijzondere persoonsgegevens aan organisatie 'A'. Door de genoemde vakbondsgegevens aan organisatie 'A' te verstrekken, heeft Advance in strijd gehandeld met artikel 16 Wbp. Door de herstelmaatregelen van Advance is deze onrechtmatige handelwijze inmiddels beëindigd.

6.7 Melding bij het CBP

Artikel 28, derde lid, Wbp bepaalt: *“Een wijziging in de naam of het adres van de verantwoordelijke wordt binnen een week gemeld. Wijzigingen in de opgave die betrekking hebben op de onderdelen b tot en met f van het eerste lid, worden telkens binnen een jaar na de voorafgaande melding gemeld voor zover zij blijken van meer dan incidentele aard te zijn.”* Daarbij ziet onderdeel e uit het eerste lid op doorgifte naar landen buiten de Europese Unie.

Vast staat dat Advance bijzondere persoonsgegevens heeft verstrekt aan organisatie 'A'. In de melding van de site 'GonoGo' bij het CBP, meldingsnummer m1340643, heeft Advance echter ontkennend geantwoord op de vraag of er bijzondere persoonsgegevens worden verzameld of verstrekt aan derden. Advance stelt in reactie op de voorlopige bevindingen dat zij maatregelen heeft getroffen om de vakbondsgegevens te vernietigen. Tevens stelt Advance nooit bijzondere persoonsgegevens aan derden te willen verstrekken. Daarmee is de melding in overeenstemming met de feitelijke situatie.

In een melding bij het CBP van een verwerking van persoonsgegevens dient te worden aangegeven of daarbij ook gegevens worden doorgegeven aan landen buiten de EU zonder een passend beschermingsniveau.⁵² Advance heeft in zijn beide meldingen van uit 2004 en uit 2007 bij het CBP van 'www.jeechteleeftijd.nl' ontkennend geantwoord op de vraag of doorgifte van persoonsgegevens buiten de Europese Unie plaatsvindt naar een land dat geen passend beschermingsniveau kent.⁵³

Artikel 76 Wbp bepaalt:

- “1. Persoonsgegevens die aan een verwerking worden onderworpen of die bestemd zijn om na hun doorgifte te worden verwerkt, worden slechts naar een land buiten de Europese Unie doorgegeven indien, onverminderd de naleving van de wet, dat land een passend beschermingsniveau waarborgt.*
- 2. Het passend karakter van het beschermingsniveau wordt beoordeeld gelet op de omstandigheden die op de doorgifte van gegevens of op een categorie gegevensdoorgiften van invloed zijn. In het bijzonder wordt rekening gehouden met de aard van de gegevens, met het doeleinde of de doeleinden en met de duur van de voorgenomen verwerking of verwerkingen, het land van herkomst en het land van eindbestemming, de algemene en sectoriële rechtsregels die in het betrokken derde land gelden, alsmede de regels van het beroepsleven en de veiligheidsmaatregelen die in die landen worden nageleefd.”*

Tussen de EU en de VS is het 'Safe Harbor'-akkoord gesloten dat voorziet in aanvullende waarborgen om een passend beschermingsniveau te bereiken voor bedrijven. Amerikaanse

---

⁵² Artikelen 27 en 28, eerste lid, onder e, Wbp.

⁵³ Meldingsgegevens: m1268376 van 15 november 2004 en m1268376 van 6 juni 2007.

bedrijven die dit akkoord onderschrijven, mogen persoonsgegevens – zonder nadere voorwaarden – met EU-landen uitwisselen.

Onderzoek van het CBP heeft uitgewezen dat het Amerikaanse bedrijf weliswaar in 2004 het 'Safe Harbor'-akkoord heeft onderschreven, maar dat die inschrijving sinds 2005 is verlopen en niet meer is verlengd of vernieuwd. Daardoor voldoet het Amerikaanse bedrijf niet meer aan de voorwaarden voor een passend beschermingsniveau. Indien Advance na het verstrijken van de Safe Harbor registratie van het Amerikaanse bedrijf persoonsgegevens had willen doorgeven, had Advance daarvoor een vergunning moeten aanvragen.⁵⁴ Uit het onderzoek blijkt dat Advance geen vergunning heeft aangevraagd. Advance handelt daarmee in strijd met artikel 76 Wbp.

Vast staat dat Advance van 2003 tot 2005 persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf heeft verstrekt, en dat ook na 2005 – nadat de database zich inmiddels in Nederland bevond – nog tweemaal een verstrekking van persoonsgegevens aan het Amerikaanse bedrijf heeft plaatsgevonden. Advance stelt na ontvangst van de voorlopige bevindingen maatregelen te hebben getroffen om de doorgifte te beëindigen. De gegevens bij het Amerikaanse bedrijf zijn volgens de verklaring van Advance vernietigd en er zijn contractuele wijzigingen doorgevoerd waardoor de eigendom van de verzamelde gegevens geheel bij Advance berust.

Dat de doorgifte van persoonsgegevens door Advance aan het Amerikaanse bedrijf louter bedoeld zou zijn voor het bijhouden van (anonieme) tellingen, doet niet af aan de onrechtmatigheid van de doorgiftes. Voor het bijhouden van tellingen had kunnen worden volstaan met geaggregeerde c.q. cijfermatige informatie. Voor het overeengekomen doeleinde was doorgifte van de gehele database niet noodzakelijk.

Als professionele partijen contracten met elkaar sluiten, dan is het in het belang van de rechtszekerheid dat de teksten precies zijn en dat beide partijen mogen uitgaan van een tekstuele uitleg. Het is dus buitengewoon relevant wat de tekst van de overeenkomst is, in het licht van het feit dat Advance geen bewijs heeft geleverd dat leidt tot een andere interpretatie van de afspraken. Het CBP kan de verklaring van Advance niet onderschrijven dat het contract heel anders moet worden gelezen, dat er een heel andere intentie achter zat. Omdat de overeenkomst separate contractsbepalingen bevat over het gebruik van de intellectuele eigendomsrechten om het concept te kunnen beschermen leidt de feitelijke levering tot de conclusie dat de doorgifte van persoonsgegevens niet louter bedoeld was voor de bescherming van het concept van het Amerikaanse bedrijf.

Advance heeft in strijd gehandeld met artikel 28 Wbp nu zij bij haar meldingen over JEL en GonoGo onvolledig is geweest, en niet heeft gemeld dat er respectievelijk sprake is van het verzamelen en aan derden verstrekken van bijzondere persoonsgegevens en van doorgifte van persoonsgegevens naar een bedrijf in de VS dat niet beschikte over een passend beschermingsniveau. Door de complete database met persoonsgegevens, inclusief bijzondere persoonsgegevens, door te geven aan het bedrijf in de Verenigde Staten heeft Advance tevens in strijd gehandeld met het bepaalde in artikel 76 Wbp. Door de herstelmaatregelen van Advance is deze onrechtmatige situatie inmiddels beëindigd.

---

⁵⁴ Aan andere waarborgen voor verstrekking die in artikel 77, eerste en tweede lid, Wbp, worden opgesomd zoals bijvoorbeeld de ondubbelzinnige toestemming van betrokkene, het feit dat de verstrekking uitvloeisel is van een noodzakelijk geachte contractuele verplichting of een zwaarwegend algemeen belang, is door Advance niet voldaan.

6.8 Behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking

Artikel 6 Wbp bepaalt: “Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.”

Gegeven de hiervoor geconstateerde overtredingen van het bepaalde in de artikelen 8, 9, 16 en 33 Wbp, handelt Advance in strijd met de wet en in strijd met de maatschappelijke zorgvuldigheid die de verantwoordelijke ten opzichte van de betrokkene in acht moet nemen. Hierdoor handelt Advance eveneens in strijd met artikel 6 Wbp.

7. Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat de handelswijze van Advance in strijd is met de artikelen 8, 9, 16, 33 en 6 Wbp. Advance heeft tevens in strijd gehandeld met de artikelen 28 en 76 Wbp.

Informatie

Advance informeert deelnemers onvoldoende over de verschillende doeleinden waarvoor de gegevens worden verzameld en verwerkt. Advance volstaat ten onrechte met een verwijzing naar de algemene voorwaarden. Advance informeert betrokkenen niet over de identiteit van de ‘zorgvuldig geselecteerde partners’ aan wie Advance de gegevens verstrekt. De deelnemers worden in het geheel niet geïnformeerd over het feit dat Advance gevoelige en bijzondere persoonsgegevens kan verzamelen via antwoorden op de test, en dat Advance die kan gebruiken om groepen betrokkenen te selecteren voor *hostmailings* ten behoeve van derde partijen. Advance informeert betrokkenen evenmin over het feit dat contactgegevens en kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op vragen via listbrokers aan derde partijen worden verstrekt voor direct marketingdoeleinden. Door het ontbreken van de wettelijk vereiste nadere informatie handelt Advance in strijd met het bepaalde in artikel 33 Wbp.

Ondubbelzinnige toestemming

Door het ontbreken van de wettelijk vereiste nadere informatie over de doeleinden van de gegevensverwerking, voldoet Advance niet aan de eis dat betrokkenen ondubbelzinnige toestemming geven voor de verschillende verwerkingen. Advance kan zich niet beroepen op een andere grondslag voor de gegevensverwerking. Advance handelt daardoor in strijd met het bepaalde in artikel 8 Wbp.

Uitdrukkelijke toestemming

Uit het onderzoek blijkt dat Advance de Wbp overtreedt door *bijzondere* persoonsgegevens van deelnemers te verzamelen en te verwerken zonder voorafgaande *uitdrukkelijke* toestemming. Voor de categorie ‘bijzondere persoonsgegevens’ geldt ingevolge artikel 16 Wbp een verwerkingsverbod, dat slechts onder strikte voorwaarden opgeheven kan worden.

Advance heeft dit verbod overtreden door geen voorafgaande uitdrukkelijke toestemming te vragen van betrokkenen voor de verzameling en verdere verwerking van bijzondere persoonsgegevens, zoals gedetailleerde medische informatie en informatie over vakbondslidmaatschap. Daardoor handelt Advance in strijd met het bepaalde in artikel 16 Wbp.

Uit het onderzoek is bovendien gebleken dat Advance in strijd met het verwerkingsverbod van artikel 16 Wbp twee maal een bestand met bijzondere persoonsgegevens heeft verstrekt aan organisatie 'A'⁵⁵, namelijk vakbondsgegevens.

Verstrekking aan derde partijen

Advance verstrekt contactgegevens in combinatie met kenmerken die afgeleid zijn uit antwoorden op de vragen in de tests via listbrokers aan derde partijen. Gegeven de aard van de gegevens (kenmerken als 'rood staan'), het ontbreken van passende waarborgen (zoals ondubbelzinnige toestemming) en de wijze waarop de gegevens verkregen zijn (zonder de vereiste voorafgaande nadere informatie) zijn de verstrekkingen aan derde partijen niet verenigbaar met het doeleinde waarvoor de gegevens zijn verkregen. Advance handelt hierdoor in strijd met het bepaalde in artikel 9, tweede lid, Wbp.

Meldingen bij het CBP en doorgifte naar de VS

Advance heeft in zijn melding bij het CBP van de gegevensverwerking bij de site www.GonoGo.nl ontkennend geantwoord op de vraag of bijzondere persoonsgegevens worden verzameld en verstrekt. In de melding over Je Echte Leeftijd is aangegeven dat geen persoonsgegevens zouden worden doorgegeven aan een land zonder passend beschermingsniveau voor het verwerken van persoonsgegevens. Uit het onderzoek blijkt dat Advance verschillende malen aan een Amerikaans bedrijf haar gehele database van de website Je Echte Leeftijd heeft verstrekt, met daarin de contactgegevens en een groot aantal bijzondere persoonsgegevens van iedereen die de test ooit heeft ingevuld. De meldingen voor de beide websites waren dus onjuist. Advance heeft daarmee in strijd gehandeld met het bepaalde in artikel 28 Wbp. Omdat Advance geen vergunning had voor de doorgifte naar de Verenigde Staten, heeft Advance tevens in strijd gehandeld met artikel 76 Wbp.

Reactie Advance

In reactie op de voorlopige bevindingen heeft Advance maatregelen getroffen om de (bijzondere) persoonsgegevens te laten vernietigen die verstrekt zijn aan organisatie 'A' en het Amerikaanse bedrijf. Advance heeft tevens de overeenkomst met het Amerikaanse bedrijf gewijzigd om toekomstige doorgifte van persoonsgegevens uit te sluiten.

Advance heeft in reactie op de voorlopige bevindingen concept nieuwe algemene voorwaarden meegestuurd, 1 voor Je Echte Leeftijd en 1 voor de overige websites. Advance heeft het CBP daarbij het voornemen meegedeeld om een extra vinkje toe te voegen aan de aanmeldpagina voor Je Echte Leeftijd, waarmee betrokkenen toestemming geven voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens. Advance heeft het CBP bij brief van 5 november 2009 meegedeeld dat deze nieuwe algemene voorwaarden en nieuwe toestemmingsvraag inmiddels in werking zijn getreden. Het CBP heeft de rechtmatigheid van deze nieuwe algemene voorwaarden en de nieuwe toestemmingsvraag in dit rapport niet onderzocht.

---

⁵⁵ De betrokken organisaties worden om reden van bedrijfsvertrouwelijkheid in de tekst van dit rapport aangeduid met 'A' t/m 'J' en 'X' t/m 'Z'.